

संस्कृति: संस्कृताश्रिता

उत्तर प्रदेश माध्यमिक संस्कृत शिक्षा परिषद्
2-शाहमीना रोड, लखनऊ

पाठ्यक्रम-निर्देशिका

प्रथमा प्रथमखण्डः

प्रथमा द्वितीयखण्डः

प्रथमा तृतीयखण्डः

पूर्वमध्यमा प्रथमखण्डः

पूर्वमध्यमा द्वितीयखण्डः

उत्तरमध्यमा प्रथमखण्डः

उत्तरमध्यमा द्वितीयखण्डः

उत्तर प्रदेश माध्यमिक संस्कृत शिक्षा परिषद्

लखनऊ, उत्तर प्रदेश

प्रथमा परीक्षा (1-3 खण्डाः)

(कक्षा- 6,7,8)

पत्रसंख्या	विषयाः	पूर्णांकाः
1.	संस्कृतम् -I (माध्यमिक-संस्कृत-शिक्षा-परिषद्, उ. प्र.)	100
2.	संस्कृतम् -II (माध्यमिक-संस्कृत-शिक्षा-परिषद्, उ. प्र.)	100
3.	हिन्दी (बेसिक शिक्षा परिषद्, उ. प्र.)	100
4.	आंग्लभाषा (बेसिक शिक्षा परिषद्, उ. प्र.)	100
5.	गणितम् (बेसिक शिक्षा परिषद्, उ. प्र.)	100
6.	विज्ञानम् (बेसिक शिक्षा परिषद्, उ. प्र.)	100
7.	सामाजिक-विषयः (बेसिक शिक्षा परिषद्, उ. प्र.)	100
8.	वैकल्पिक-विषयः वेदः/ज्यौतिषम्/संगीतम्/गायनम्/वादनम्/गृहविज्ञानम्	100
9.	शारीरिकी शिक्षा (बेसिक शिक्षा परिषद् उ.प्र.) GRADING (विद्यालयद्वारा श्रेणीकरणम्)	
10.	चित्रकला एवं कम्प्यूटरविज्ञानम् (बेसिक शिक्षा परिषद् उ.प्र.) GRADING (विद्यालयद्वारा श्रेणीकरणम्)	
11.	पाठ्यक्रमातिरिक्ताः गतिविधयः GRADING (विद्यालयद्वारा श्रेणीकरणम्)	

पाठ्यक्रमः
(प्रतिखण्ड पूर्णांकाः - 800)
प्रथमा प्रथमवर्षः

प्रथमपत्रम्- संस्कृतम्-I	100
1. अष्टाध्यायी (1-2 अध्यायौ) – मूलपाठकण्ठस्थीकरणम् अथवा लघुसिद्धान्तकौमुदी (संज्ञाप्रकरणम्)	
2. रघुवंशम्- प्रथमः सर्गः (1-30 श्लोकाः) – मूलपाठकण्ठस्थीकरणम् अथवा भर्तृहरिनीतिशतकम्- (1-30 श्लोकाः) – मूलपाठकण्ठस्थीकरणम्	
द्वितीयपत्रम्- संस्कृतम्-II	100
1. वर्तिका (बेसिक शिक्षा परिषद्, उ. प्र., कक्षा-6) अथवा व्याकरणभास्करः (संज्ञाप्रकरणम्)	
2. तर्कसंग्रहः - मूलपाठकण्ठस्थीकरणम् अथवा अमरकोशः (स्वर्वर्गः 1-22 श्लोकाः) - मूलपाठकण्ठस्थीकरणम्	
तृतीयपत्रम् – हिन्दी (बेसिक शिक्षा परिषद् उ.प्र.)	100
चतुर्थपत्रम्- आंग्लभाषा (बेसिक शिक्षा परिषद् उ.प्र.)	100
पंचमपत्रम्- गणितम् (बेसिक शिक्षा परिषद् उ.प्र.)	100
षष्ठपत्रम्- विज्ञानम् (बेसिक शिक्षा परिषद् उ.प्र.)	100
सप्तमपत्रम्- सामाजिक-विषयः (बेसिक शिक्षा परिषद् उ.प्र.)	100
अष्टमपत्रम्- वैकल्पिक-विषयः	100
क) वेदः-	
1- सन्ध्या (आह्निकसूत्रावलिः)	
2- शौचाचारः (नित्यकर्म-पूजाप्रकाश)	
3- पुरुषसूक्तम् (सम्पूर्णम्-षोडशमन्त्राः)	
ग) ज्योतिषम्-	
1- बृहद्वक्त्रहडाचक्रम् अथवा ज्योतिष-प्रबोधः	
घ) संगीतम्(गायनम्/वादनम्)-	
1- संगीतशास्त्रदर्पण (शान्तिगोवर्धन भाग-1)	
ड) गृहविज्ञानम्- (बेसिक शिक्षा परिषद् उ. प्र.)	
नवमपत्रम् - शारीरिकी शिक्षा (बेसिक शिक्षा परिषद् उ.प्र.)	GRADING (विद्यालयद्वारा श्रेणीकरणम्)
दशमपत्रम् - चित्रकला एवं कम्प्यूटरविज्ञानम् (बेसिक शिक्षा परिषद् उ.प्र.)	GRADING (विद्यालयद्वारा श्रेणीकरणम्)

एकादशपत्रम्- पाठ्यक्रमातिरिक्ता: गतिविधयः

GRADING (विद्यालयद्वारा श्रेणीकरणम्)

- क) 1- सन्ध्योपासनविधिः
2- पुरुषसूक्तम्
3- श्रीसूक्तम् / वाक्सूक्तम्
4- श्रीमद्भगवद्गीता 1-6 अध्यायाः
अथवा
ख) 1- सन्ध्या (आह्निकसूत्रावलिः)
2- शौचाचारः (नित्यकर्म-पूजाप्रकाश)
3- पुरुषसूक्तम्

प्रथमा द्वितीयवर्षः

प्रथमपत्रम्- संस्कृतम्-I	100
1. अष्टाध्यायी- (3-5 अध्यायाः) – मूलपाठकण्ठस्थीकरणम् अथवा लघुसिद्धान्तकौमुदी (पञ्चसन्धिप्रकरणम्)	
2. रघुवंशम्- (प्रथमः सर्गः 31-60 श्लोकाः) – मूलपाठकण्ठस्थीकरणम् अथवा भर्तृहरिनीतिशतकम्- (31-65 श्लोकाः) – मूलपाठकण्ठस्थीकरणम्	
द्वितीयपत्रम्- संस्कृतम्-II	100
1. वर्तिका (बेसिक शिक्षा परिषद्, उ. प्र. कक्षा-7) अथवा व्याकरणभास्करः (पञ्चसंधिप्रकरणम्)	
2. प्रारंभिकरचनानुवादकौमुदी- (1-15 अभ्यासाः)	
3. तर्कसंग्रहः - मूलपाठकण्ठस्थीकरणम् (अनुमानखण्डः) अथवा अमरकोशः (स्वर्वर्गः 23-47 श्लोकाः) - मूलपाठकण्ठस्थीकरणम्	
तृतीयपत्रम् – हिन्दी	(बेसिक शिक्षा परिषद् उ.प्र.) 100
चतुर्थपत्रम्- आंग्लभाषा	(बेसिक शिक्षा परिषद् उ.प्र.) 100
पंचमपत्रम्- गणितम्	(बेसिक शिक्षा परिषद् उ.प्र.) 100
षष्ठपत्रम्- विज्ञानम्	(बेसिक शिक्षा परिषद् उ.प्र.) 100
सप्तमपत्रम्- सामाजिक-विषयः	(बेसिक शिक्षा परिषद् उ.प्र.) 100

अष्टमपत्रम्- वैकल्पिक-विषयः

100

क) वेदः-

- 1- स्वस्तिवाचनम् (शाखानुसारम्)
- 2- भोजनसूक्तम् (शाखानुसारम्)
- 3- संकल्पसूक्तम्
- 4- अप्रतिस्थसूक्तम् (रुद्राष्टाध्याय्याः तृतीयोऽध्यायः)

ख) ज्योतिषम्-

- 1- बृहद्वक्त्रहडाचक्रम् अथवा ज्योतिष-प्रबोधः

ग) संगीतम् (गायनम्/वादनम्)-

- 1- संगीतशास्त्रदर्पण (शान्तिगोवर्धन भाग-1)

घ) गृहविज्ञानम्- (बेसिक शिक्षा परिषद् उ. प्र.)

नवमपत्रम् - शारीरिकी शिक्षा (बेसिक शिक्षा परिषद् उ.प्र.)

GRADING (विद्यालयद्वारा श्रेणीकरणम्)

दशमपत्रम् - चित्रकला एवं कम्प्यूटरविज्ञानम् (बेसिक शिक्षा परिषद् उ.प्र.)

GRADING (विद्यालयद्वारा श्रेणीकरणम्)

एकादशपत्रम्- पाठ्यक्रमातिरिक्ताः गतिविधयः

GRADING (विद्यालयद्वारा श्रेणीकरणम्)

क) 1- स्वस्तिवाचनम्

- 2- विष्णुसहस्रनामस्तोत्रम् / पृथिवीसूक्तम् (15 मन्त्राः)

- 3- शान्तिसूक्तम् / शान्तिकरणम्

- 4- श्रीमद्भगवद्गीता 7-12 अध्यायाः

अथवा

ख) 1- स्वस्तिवाचनम् (शाखानुसारम्)

- 2- भोजनसूक्तम् (शाखानुसारम्)

- 3- संकल्पसूक्तम्

- 4- अप्रतिस्थसूक्तम् (रुद्राष्टाध्याय्याः तृतीयोऽध्यायः)

प्रथमा तृतीयवर्षः

प्रथमपत्रम्- संस्कृतम्-I

100

1. अष्टाध्यायी- (6-8 अध्यायाः) – मूलपाठकण्ठस्थीकरणम्

अथवा

लघुसिद्धान्तकौमुदी (अजन्तप्रकरणमात्रम्)

2. रघुवंशम्- (प्रथमः सर्गः 61-95 श्लोकाः) – मूलपाठकण्ठस्थीकरणम्

अथवा

भर्तृहरिनीतिशतकम्- (66-100 श्लोकाः) - मूलपाठकण्ठस्थीकरणम्

द्वितीयपत्रम्- संस्कृतम्-II

100

1. वर्तिका (बेसिक शिक्षा परिषद् उ. प्र.- कक्षा-8

अथवा

व्याकरणभास्करः (अजन्तप्रकरणपर्यन्तम्)

2. प्रारम्भिकरचनानुवादकौमुदी- (16-30 अभ्यासाः)
3. तर्कसंग्रहः – मूलपाठकण्ठस्थीकरणम् (उपमानतः समाप्तिपर्यन्तम्)
अथवा
अमरकोशः (स्वर्गः 48-71 श्लोकाः) - मूलपाठकण्ठस्थीकरणम्

तृतीयपत्रम् – हिन्दी	(बेसिक शिक्षा परिषद् उ.प्र.)	100
चतुर्थपत्रम्- आंग्लभाषा	(बेसिक शिक्षा परिषद् उ.प्र.)	100
पंचमपत्रम्- गणितम्	(बेसिक शिक्षा परिषद् उ.प्र.)	100
षष्ठपत्रम्- विज्ञानम्	(बेसिक शिक्षा परिषद् उ.प्र.)	100
सप्तमपत्रम्- सामाजिक-विषयः	(बेसिक शिक्षा परिषद् उ.प्र.)	100
अष्टमपत्रम्- वैकल्पिक-विषयः		100

क) वेदः-

- 1- रुद्राष्टाध्यायी (सम्पूर्णा)
- 2- बलिवैश्वदेवः
- 3- ब्रह्मकर्म

ख) ज्योतिषम्-

- 1- बृहद्ब्रह्महडाचक्रम् अथवा ज्योतिष-प्रबोधः

ग) संगीतम्(गायनम्/वादनम्)-

- 1- संगीतशास्त्रदर्पण (शान्तिगोवर्धन, भाग-1)

घ) गृहविज्ञानम्- (बेसिक शिक्षा परिषद् उ. प्र.)

नवमपत्रम् - शारीरिकी शिक्षा	(बेसिक शिक्षा परिषद् उ.प्र.)	GRADING (विद्यालयद्वारा श्रेणीकरणम्)
दशमपत्रम् - चित्रकला एवं कम्प्यूटरविज्ञानम्	(बेसिक शिक्षा परिषद् उ.प्र.)	GRADING (विद्यालयद्वारा श्रेणीकरणम्)
एकादशपत्रम्- पाठ्यक्रमातिरिक्ताः गतिविधयः		GRADING (विद्यालयद्वारा श्रेणीकरणम्)

- क) 1- गणपति-अथर्वशीर्षम् / स्वराज्यसूक्तम् (ऋग्वेदः)
- 2- रुद्राष्टाध्यायी (सम्पूर्णा)
 - 3- देवयज्ञविधिः
 - 4- श्रीमद्भगवद्गीता (13-18 अध्यायाः)

अथवा

- ख) 1- रुद्राष्टाध्यायी (सम्पूर्णा)
- 2- बलिवैश्वदेवः
 - 3- ब्रह्मकर्म

उत्तर प्रदेश माध्यमिक संस्कृत शिक्षा परिषद्
2-शाहमीना रोड़, लखनऊ

पाठ्यक्रम-निर्देशिका

पूर्वमध्यमा

प्रश्नपत्र-संख्या	विषयाः	पूर्णांकाः
प्रथम-प्रश्नपत्रम्	अनिवार्यसंस्कृतम्	100
द्वितीय-प्रश्नपत्रम्	संस्कृतशास्त्रम्	100
तृतीय-प्रश्नपत्रम्	हिन्दी	100
चतुर्थ-प्रश्नपत्रम्	आंग्लभाषा/पालि/नेपाली/प्राकृतम्	100
पंचम-प्रश्नपत्रम्	सामाजिक-विज्ञानम्	100
षष्ठ-प्रश्नपत्रम् एवम् सप्तम-प्रश्नपत्रम् (वैकल्पिक-विषयाः)	अधोनिर्दिष्टेषु द्वयमनिवार्यम्- विज्ञानम् /गणितम्/कम्प्यूटर-विज्ञानम्/गृहविज्ञानम्/चित्रकला/ वाणिज्यम्/संगीतम्(गायनम्/वादनम्)/ पौरोहित्यम्/ तुलनात्मक-दर्शनम्/ इतिहास, पुराण एवं संस्कृति	100+100
ऐच्छिक-विषयः	नैतिकशिक्षा-शारीरिकशिक्षा- समाजोपयोगि- उत्पादनकार्याणि च (लिखितपरीक्षा नास्ति, विद्यालयद्वारा श्रेणीकरणम्)	ग्रेडिंग

पूर्वमध्यमापरीक्षा (कक्षा- 9-10)

प्रथमखण्डः तथा द्वितीयखण्डः

पत्रसंख्या	विषयाः	पूर्णांकाः
1.	अनिवार्यसंस्कृतम्	70+30=100
2.	संस्कृतशास्त्रम् (अधोनिर्दिष्टेषु एकमनिवार्यम्)	70+30=100
	1. ऋग्वेदः	
	2. शुक्लयजुर्वेदः	
	3. कृष्णयजुर्वेदः	
	4. सामवेदः	
	5. अथर्ववेदः	
	6. आयुर्वेदः	
	7. प्राचीनव्याकरणम्	
	8. नव्यव्याकरणम्	
	9. साहित्यम्	
	10. न्यायः	
	11. दर्शनम्	
	12. ज्योतिषम्	
	13. जैनदर्शनम्	
	14. थेरवादबौद्धदर्शनम्	
	15. पुराणेतिहासम्	
	16. प्राकृतं तथा जैनागमः	
3.	प्रारम्भिक हिन्दी/हिन्दी	70+30=100
4.	आंग्लभाषा/पाली/नेपाली/प्राकृतम्	70+30=100
5.	सामाजिक-विज्ञानम्	70+30=100
6-7.	वैकल्पिक-विषयः (अधोनिर्दिष्टेषु द्वयमनिवार्यम्) –	70+30=100 70+30=100
	(1) विज्ञानम् (2) गणितम् (3) गृहविज्ञानम् (4) इतिहास, पुराण एवं संस्कृति (5) चित्रकला	
	(6) कम्प्यूटरविज्ञानम् (7) वाणिज्यम् (8) संगीतम् - गायनम् (9) संगीतम् - वादनम्	
	(10) पौरोहित्यम् (11) तुलनात्मक-दर्शनम् (12) वास्तुशास्त्रम्	
8.	ऐच्छिक-विषयः- नैतिकशिक्षा-शारीरिकशिक्षा- समाजोपयोगि- उत्पादनकार्याणि च (लिखितपरीक्षा नास्ति, विद्यालयद्वारा श्रेणीकरणम्)	

ध्यातव्यम् ----- परिषद् द्वारा प्रतिपत्रं सप्ततेः अङ्कानां परीक्षा आयोजयिष्यते. अवशिष्टाः त्रिंशत्
अङ्काः आन्तरिकमूल्याङ्कनम् आधृत्य विद्यालयस्य विषय-शिक्षकेण प्रदास्यन्ते ।

पूर्वमध्यमा प्रथमखण्डः

प्रथमपत्रम्- अनिवार्यसंस्कृतम्	पूर्णांकाः:-70
क) नीतिसंग्रहः (मित्रलाभः)	10
ख) रघुवंशमहाकाव्यम् (द्वितीयसर्गस्य 1-25 श्लोकपर्यन्तम्)	10
ग) रचनानुवादकौमुदी (1-15 अभ्यासाः)	15
संस्कृतानुवादः, शब्दरूपाणि, धातुरूपाणि	
घ) छन्दसां लक्षणोदाहरणज्ञानम्-	10
अनुष्टुप्, आर्या, इन्द्रवज्रा, उपेन्द्रवज्रा, भुजङ्गप्रयातम्, वसन्ततिलका, शालिनी, स्रग्विणी	
ड.) मध्यसिद्धान्तकौमुदी (आदितः अव्ययप्रकरणान्तम्)	25
अथवा	
लघुसिद्धान्तकौमुदी (हलन्तप्रकरणतः अव्ययप्रकरणपर्यन्तम्)	
(व्याकरणेतरच्छात्राणां कृते अनिवार्यम् , व्याकरणच्छात्राणां कृते वैकल्पिकम्)	
अथवा	
तर्कसंग्रहः सपदकृत्यम् (प्रत्यक्षतः अनुमानखण्डपर्यन्तम्)	
अथवा	
योगदर्शनम् (प्रथमपादस्य १-३२ सूत्रपर्यन्तं तथा च द्वितीयपादस्य २९-५५ सूत्रपर्यन्तम्) व्यासभाष्यमनुसृत्य	
द्वितीयपत्रम्- संस्कृतशास्त्रम् (अधोनिर्दिष्टेषु कश्चिदेकः)	
1. ऋग्वेदः	पूर्णांकाः:-70
क) ऋग्वेदसंहितायाः सस्वरायाः प्रथममण्डलम्, सूक्तानि - 1, 3, 17, 19, 20, 40, 43, 50,	50
89, 95-99, 112, 114-115, 122, 142, 154, 156	
ख) पाणिनीयशिक्षा (सम्पूर्णा)	20
2- शुक्लयजुर्वेदः (माध्यन्दिनशाखीयः)	पूर्णांकाः:-70
क) शुक्लयजुर्वेदसंहितायाः सस्वरायाः 1-5 अध्यायाः	50
ख) याज्ञवल्क्यशिक्षा	20
3- कृष्णयजुर्वेदः (तैत्तिरीयशाखीयः)	पूर्णांकाः:-70
क) तैत्तिरीयशाखायाः प्रथमकाण्डम्	50
ख) व्यासशिक्षा	20
4- सामवेदः	पूर्णांकाः:-70
क) सामवेदसंहितायाः सस्वरायाः पूर्वार्चिकस्य 1-2 प्रपाठौ	50
ख) नारदीयशिक्षा	20
5- अथर्ववेदः (शौनकशाखीयः)	पूर्णांकाः:-70
क) अथर्ववेदसंहितायाः सस्वरायाः 1-2 काण्डे	50
ख) माण्डूकीशिक्षा	20
6. आयुर्वेदः	पूर्णांकाः 70
क) अष्टांगहृदयम्	50
1. दिनचर्या (द्वितीयोऽध्यायः)	
2. ऋतुचर्या (तृतीयोऽध्यायः)	
ख) वैद्यशतश्लोकी (1-50 श्लोकाः) कण्ठस्थीकरणम्	20

7. प्राचीनव्याकरणम्	पूर्णांकाः:- 70	
क) काशिकावृत्तिः (प्रथमद्वितीयाध्यायौ) (वार्तिककारिकांशवर्जिता)	40	
अथवा		
अष्टाध्यायीभाष्यम् - प्रथमावृत्तिः- (प्रथमद्वितीयाध्यायौ)		
ख) अष्टाध्यायी-मूलपाठकण्ठस्थीकरणम् (प्रथमद्वितीयाध्यायौ)	10	
ग) वर्णोच्चारणशिक्षा	10	
घ) अव्ययार्थः (अव्ययानाम् अर्थोदाहरणे)	10	
8- नव्यव्याकरणम्	पूर्णांकाः:-70	
(क) सिद्धान्तकौमुदी		
1. संज्ञाप्रकरणम्	10	
2. सन्धिप्रकरणम्	20	
3. अजन्तप्रकरणम्	20	
4. हलन्तपुल्लिङ्गप्रकरणतः अव्ययप्रकरणपर्यन्तम्	20	
9- साहित्यम्	पूर्णांकाः:-70	
क) कुमारसम्भवम् (प्रथमसर्गः)	20	
ख) कुमारसम्भवम् (द्वितीयसर्गः)	20	
ग) रघुवंशमहाकाव्यम् (पञ्चमः सर्गः)	30	
10- न्यायः	पूर्णांकाः:- 70	
क) न्यायसिद्धान्तमुक्तावली (प्रत्यक्षखण्डः)		
11- दर्शनम्	पूर्णांकाः:-70	
क) तर्कसंग्रहः- पदकृत्यम् (सम्पूर्णम्)		
12- ज्यौतिषम्	पूर्णांकाः:-70	
क) लीलावती (सम्पूर्णम्)	50	
ख) मुहूर्तचिन्तामणिः - संक्रान्तिप्रकरणपर्यन्तम्	20	
13- जैनदर्शनम्	पूर्णांकाः:-70	
क) रत्नकरण्डकश्रावकाचारः (समन्तभद्राचार्यकृतः सम्पूर्णः)		
14- थेरवादबौद्धदर्शनम्	पूर्णांकाः:-70	
क) महावग्गो (महासुखन्धकम्) धम्मचक्कपवत्तनसुत्तम्	30	
ख) धम्मपदम्- यमकवग्गो, अप्पमादवग्गो, अत्तवग्गो	40	
15- पुराणेतिहासम् पूर्णांकाः:-	70	
क) वाल्मीकिरामायणस्य प्रथमः सर्गः	45	
ख) महाभारतस्य शीलनिरूपणाध्यायः	25	
16- प्राकृतं तथा जैनागमः	पूर्णांकाः:-70	
द्वयसंग्रहो (मुनिनेमिचन्द्रकृतः सम्पूर्णः)		
(शब्दार्थसहिता व्याख्या- 30 अंकाः, संस्कृतेन अथवा हिन्दीभाषया अनुवादः- 20 अंका)		
तृतीयपत्रम्- हिन्दी	कक्षा-9 (उ०प्र०मा०शिक्षा परिषद्)	पूर्णांकाः:-70
चतुर्थपत्रम्- 1) आंग्लभाषा	कक्षा-9 (उ०प्र०मा०शिक्षा परिषद्)	पूर्णांकाः:-70
अथवा		

2) पाली-	पूर्णांकाः-70
क) सुत्तनिपातो- वसलसुत्तम्, पराभवसुत्तम्, मेत्तसुत्तम्	40
ख) व्याकरणम्- बुद्ध-लता-फल-मुनि-रत्ति-भिक्षुशब्दानां रूपाणि। पठ-भू-सह-रक्ख- वद-पचधातूनां लट्-लिट्-लृट्-लिङ्लकारेषु रूपाणि। अथवा	30

3) नेपाली-	पूर्णांकाः-70
क) ऋतुविचार अथवा लालित्य लेखक- लेखनाथ पौडेल-पुस्तक संसार, भोटाहिटी, काठमाण्डू नेपाल	
ख) मुनामदन, ले०- लक्ष्मीप्रसाद देवकोटा, साझा प्रकाशन, काठमाण्डू नेपाल	
ग) नेपाली पद्यचन्द्रिका भाग 1, ले०- जगदीश चन्द्र रेग्मी, रेग्मीबन्धु, नेपाली पुस्तक-सदन, दुर्गाघाट, वाराणसी।	

सहायकग्रन्थाः-

- (1) नेपाली सजिलो व्याकरण लेखक-पुष्कर समशेर राणा- साझा प्रकाशन, काठमाण्डू नेपाल
- (2) अलंकारसंग्रह लेखक- कुलचन्द्रगौतम, नेपाली साहित्य सदन, दूधविनायक, वाराणसी
अथवा

काव्यचन्द्रिका लेखक-शेषराज शर्मा रेग्मी, बन्धु नेपाली-पुस्तकसदन, दुर्गाघाट, वाराणसी।

- (3) अनुवादचन्द्रिका भाग 1, शोमनाथ सिग्देल-पुस्तक-सभा, भोटाहिटी, काठमाण्डू,
 1. व्याख्या 15
 2. लेखक परिचय 10
 3. अनुवाद संस्कृतबाट नेपाली 10
 4. अनुवाद नेपालीबाट संस्कृत 10
 5. सहायक ग्रन्थबाट 10
 6. पाठ्यांशबाट प्रश्न 15

अथवा

4) प्राकृतम्-	पूर्णांकाः-70
क) कार्तिकेयानुप्रेक्षा- (1-114 गाथापर्यन्तम्)	

पञ्चमपत्रम्- सामाजिक-विज्ञानम्	कक्षा-9	(उ०प्र०मा०शिक्षा परिषद्)	पूर्णांकाः-70
--------------------------------	---------	--------------------------	---------------

षष्ठपत्रम्- सप्तमपत्रम्- वैकल्पिक-विषयाः (अधोनिर्दिष्टेषु द्वयमनिवार्यम्)

1) विज्ञानम्	कक्षा-9	(उ०प्र०मा०शिक्षा परिषद्)	पूर्णांकाः-70
	अथवा		
2) गणितम्	कक्षा-9	(उ०प्र०मा०शिक्षा परिषद्)	पूर्णांकाः-70
	अथवा		
3) गृहविज्ञानम्	कक्षा-9	(उ०प्र०मा०शिक्षा परिषद्)	पूर्णांकाः-70
	अथवा		
4) चित्रकला	कक्षा-9	(उ०प्र०मा०शिक्षा परिषद्)	पूर्णांकाः-70
	अथवा		
5) कम्प्यूटरविज्ञानम्	कक्षा-9	(उ०प्र०मा०शिक्षा परिषद्)	पूर्णांकाः-70
	अथवा		
6) वाणिज्यम्	कक्षा-9	(उ०प्र०मा०शिक्षा परिषद्)	पूर्णांकाः-70
	अथवा		
7) संगीतम् (गायनम्)	कक्षा-9	(उ०प्र०मा०शिक्षा परिषद्)	पूर्णांकाः-70
	अथवा		
8) संगीतम् (वादनम्)	कक्षा-9	(उ०प्र०मा०शिक्षा परिषद्)	पूर्णांकाः-70

9) इतिहास, पुराण एवं संस्कृति

पूर्णांक:-70

रामायणकालीन घटनाओं एवं व्यक्तियों का सामान्य परिचय-

- क) 1. रामायण का संक्षिप्त परिचय, 2. क्रौंचवध, 3. ऋष्यशृङ्गोपाख्यान, 4. विश्वामित्र के साथ राम-लक्ष्मण का प्रस्थान, 5. ताड़कावध, 6. सगरोपाख्यान, 7. धनुर्यज्ञ तथा रामादि का विवाह, 8. राम का राज्याभिषेक, 9. कैकेयी का वरद्वययाचन, 10. राम का वनवास, 11. राम और केवट (निषाद), 12. राम का चित्रकूट निवास, 13. राम-भरत-मिलन, 14. राम का पंचवटी गमन तथा राक्षसों का वध, 15. सीताहरण, 16. जटायु का आख्यान, 17. राम और सुग्रीव की मैत्री, 18. बालि-वध, 19. सीतान्वेषण, 20. हनुमान का सागर संतरण, 21. हनुमान और सीता संवाद, 22. लंकादहन, 23. राम-रावण युद्ध, 24. रावण-वध, 25. राम का राज्याभिषेक।
- ख) 1. वाल्मीकि, 2. विश्वामित्र, 3. दशरथ, 4. राम, 5. लक्ष्मण, 6. भरत, 7. शत्रुघ्न, 8. जनक, 9. परशुराम, 10. वशिष्ठ, 11. सुग्रीव, 12. बालि, 13. हनुमान, 14. रावण, 15. विभीषण, 16. मेघनाद।
- ग) 1. कौशल्या, 2. कैकेयी, 3. सीता, 4. तारा, 5. मन्दोदरी।

अथवा

10) पौरोहित्यम्

पूर्णांक:-70

- क) पंचांगपूजनम् (गौरी-गणेशपूजनविधिः, कलशस्थापनविधिः, पुण्याहवाचनविधिः, षोडशमातृकापूजनविधिः, सप्तधृतमातृकापूजनविधिः, आयुष्मन्त्रपाठविधिः, नान्दी-श्राद्धविधिः) 25
- ख) मधुपर्कविधिः 20
- ग) पुरुषसूक्तम्, श्रीसूक्तम्, रुद्रसूक्तम् (देवता-ऋषि-छन्द-सहितम्) 25

अथवा

10) तुलनात्मक-दर्शनम् (सम्पूर्णानन्द सं० वि० वि० से मान्य पुस्तक)

पूर्णांक:-70

धर्म की परिभाषा, भारत में विभिन्न धर्म, वैदिक, बौद्ध, जैन तथा सिक्ख धर्म के प्रवर्तक तथा उनके विचार, इस्लाम धर्म के प्रवर्तक तथा उनके विचार, यहूदी और ईसाई धर्म की उत्पत्ति तथा विचार, चीनी कन्फ्यूशस तथा ताओ के विचार, पारसी धर्म तथा उनके मूल सिद्धान्त, मध्यकालीन भारतीय सन्त सम्प्रदाय।

11) वास्तुशास्त्रम्

पूर्णांक:-70

क) बृहद्वास्तुमाला

अष्टमपत्रम्- ऐच्छिकविषयः- नैतिकशिक्षा, व्यायामः तथा समाजोपयोगि-उत्पादनकार्यम्।

श्रेणीकरणम् (ग्रेडिंग-विषयः)

(लिखितपरीक्षा नास्ति विद्यालयद्वारा श्रेणीकरणम्)

पूर्वमध्यमा द्वितीयखण्डः

प्रथमपत्रम्- अनिवार्यसंस्कृतम्	पूर्णांकाः-70
क) मूलरामायणम् (बालकाण्डस्य प्रथमः सर्गः)	10
ख) शिवराजविजयः (प्रथमविरामस्य प्रथमो निश्वासः)	10
ग) रचनानुवादकौमुदी (16-30 अभ्यासाः)	15
संस्कृतानुवादः, शब्दरूपाणि, धातुरूपाणि	
घ) छन्दसां लक्षणोदाहरणज्ञानम्-	10
द्रुतविलम्बितम्, मन्दाक्रान्ता, शिखरिणी, शार्दूलविक्रीडितम्, मालिनी, तोटकम्, प्रहर्षिणी, हरिणी	
ङ) मध्यसिद्धान्तकौमुदी (कारकः, समासः, भ्वादिगणः)	25
अथवा	
लघुसिद्धान्तकौमुदी (तिङन्तप्रकरणमात्रम्)	
(व्याकरणेतरच्छात्राणां कृते अनिवार्यम्, व्याकरणच्छात्राणां कृते वैकल्पिकम्)	
अथवा	
तर्कसंग्रहः पदकृत्यसहितः (अनुमानादिसमाप्तिपर्यन्तः)	
अथवा	
सांख्यसूत्रम् (तृतीयोऽध्यायः)	
द्वितीयपत्रम्- संस्कृतशास्त्रम् (अधोनिर्दिष्टेषु कश्चिदेकः)	
1-ऋग्वेदः	पूर्णांकाः-70
(क) ऋग्वेदसंहितायाः सस्वरायाः प्रथममण्डलम्, सूक्तानि - 158, 164, 166, 187, 189	
द्वितीयमण्डलम्, सूक्तानि - 12, 23-25, 33, 43-44	
तृतीयमण्डलम्, सूक्तानि - 7, 27, 37-38, 40-42, 55, 59	
चतुर्थमण्डलम्, सूक्तानि - 4	50
(ख) प्रयोगरत्नानुसारिणी गणेशपूजनादिपुण्याहवाचनप्रयोगो नान्दीश्राद्धप्रयोगश्च-	20
2. शुक्लयजुर्वेदः (माध्यन्दिनशाखीयः)	पूर्णांकाः-70
क) शुक्लयजुर्वेदसंहितायाः सस्वरायाः 6-10 अध्यायाः	50
ख) ग्रहशान्तिप्रयोगः, नान्दीश्राद्धान्तः संस्कारभास्कारानुसारी	20
3- कृष्णयजुर्वेदः (तैत्तिरीयशाखीयः)	पूर्णांकाः-70
क) तैत्तिरीयसंहितायाः सस्वरायाः द्वितीयं काण्डम्	50
ख) हिरण्यकेशीया आपस्तम्बीया वा पुण्याहवाचनपद्धतिः	20
4- सामवेदः	पूर्णांकाः-70
क) सामवेदसंहितायाः सस्वरायाः पूर्वार्चिकस्य 3-4 प्रपाठकौ	50
ख) ग्रामगेयगानस्य आग्नेयपर्वम् (सम्पूर्णम्)	20
5- अथर्ववेदः	पूर्णांकाः-70
क) अथर्ववेदसंहितायाः सस्वरायाः 3-4 काण्डे	50

ख) प्रयोगरत्नानुसारिणी वरणान्ता पद्धतिः अथर्ववेदीयपुण्याहवाचनमधुपर्कप्रयोगसंहिता	20
6- आयुर्वेदः	पूर्णांकाः-70
क) अष्टांगहृदयम्	50
1. रोगानुत्पादनीय (चतुर्थोऽध्यायः)	
2. अन्नस्वरूपविज्ञानीयः	
ख) वैद्यशतश्लोकी (51 - अन्तर्पर्यन्तम्)	20
7- प्राचीनव्याकरणम्	पूर्णांकाः-70
क) काशिकावृत्तिः (तृतीयोऽध्यायः) (वार्तिककारिकांशवर्जिता)	40
अथवा	
अष्टाध्यायीभाष्यम्- (तृतीयोऽध्यायः) प्रथमावृत्तिः	
ख) अष्टाध्यायी (तृतीयोऽध्यायः) सूत्रपाठकण्ठस्थीकरणम्	15
ग) लिंगानुशासनवृत्तिः (निर्दिष्टशब्देषु ससूत्रं लिंगपरिचयः)	15
8- नव्यव्याकरणम्	पूर्णांकाः-70
क) सिद्धान्तकौमुदी	
1) स्त्रीप्रत्ययः	10
2) कारकप्रकरणम्	20
3) समासाश्रयविधिप्रकरणतः अपत्याधिकारप्रकरणपर्यन्तम्	40
9- साहित्यम्	पूर्णांकाः-70
क) चन्द्रालोकः (सम्पूर्णः) 50	
ख) किरातार्जुनीयम् (द्वितीयः सर्गः) 20	
10- न्यायः	पूर्णांकाः-70
क) न्यायसिद्धान्तमुक्तावल्याः अनुमानखण्डमात्रम्	
11- दर्शनम्	पूर्णांकाः-70
क) तर्कभाषा (सम्पूर्णम्)	
12- ज्योतिषम्	पूर्णांकाः-70
क) भास्करीयबीजगणितम्	
13- जैनदर्शनम्	पूर्णांकाः-70
क) परीक्षामुखसूत्रम् (आ. माणिक्यनन्दिप्रणीतम्)	
14- थेरवादबौद्धदर्शनम्	पूर्णांकाः-70
क) दीघनिकायो (पठमो भागो)- सामञ्जस्यसूत्रम्, अम्बडसूत्रम्	40
ख) मज्झिमनिकायो- सम्मादिट्ठिसूत्रम्	30
15- पुराणेतिहासम्	पूर्णांकाः-70
क) महाभारतस्य आदिपर्वणः सभापर्वणः वा प्रथमतः तृतीयपर्वपर्यन्तमाख्यानम्	25
ख) युगपुराणे वाल्मीकि-वसिष्ठ-व्यास-सूत-शौनकादीनां परिचयः	25
ग) श्रीमद्भवद्गीतायाः प्रथमद्वितीयाध्यायौ	20
16- प्राकृतं तथा जैनागमः	पूर्णांकाः-70
क) नायाधम्म कहाओ (प्रथमश्रुतस्कन्धस्य सप्तमाध्ययनम्)	

अथवा
पाइअ गज्जसंगहो वीयो भाओ (कथा 1-10) (प्रो- राजाराम जैन द्वारा सम्पादित)

तृतीयपत्रम्- हिन्दी	कक्षा-10	(उ०प्र०मा०शिक्षा परिषद्)	पूर्णांकाः-70
चतुर्थपत्रम्- 1) आंग्लभाषा	कक्षा-10	(उ०प्र०मा०शिक्षा परिषद्)	पूर्णांकाः-70
	अथवा		
2) पाली-			पूर्णांकाः-70
क) धम्मपदम्- यमकवग्गो, पापवग्गो, दण्डवग्गो, जरावग्गो			30
ख) उदानम्- बोधिवग्गो, मुचलिन्दवग्गो			30
ग) अनुवादः- हिन्दीभाषातः पालिभाषायाम्			10
3) नेपाली			पूर्णांकाः-70
(क) नेपाली गद्यचन्द्रिका भाग 1, लेखक-दिनेशचन्द्र रेग्मी-प्र०-रेग्मीबन्धु, नेपाली पुस्तक सदन काठमाण्डू।			
(ख) प्रबन्धलता (अध्ययन हाम्रा मनीषी, गौतम बुद्ध, र भानुभक्तको दार्शनिक पक्ष, नेपाल र संस्कृत शिक्षा)			
(ग) नेपाली सामाजिक कहानी (अन्तरे भाग), ले०-भीमनिधि तिवारी, तिवारी प्रकाशन, काठमाण्डू नेपाल।			
सहायक ग्रन्थः-			
(1) मध्यचन्द्रिका, ले०-सोमनाथ सिग्देल-पुस्तक संसार, भोटाहिटी, काठमाण्डू।			
(2) रचनाकेशर, ले०- गोपाल पाण्डे, साझा प्रकाशन, काठमाण्डू, नेपाल।			
(3) अनुवाद चन्द्रिका भाग 2-सोमनाथ सिग्देल-पुस्तक संसार, भोटाहिटी, काठमाण्डू।			
1. व्याख्या			15
2. लेखक परिचय			10
3. अनुवाद संस्कृतबाट नेपाली			10
4. अनुवाद नेपालीबाट संस्कृत			10
5. सहायक ग्रन्थबाट			10
6. पाठ्यांशबाट प्रश्न			15
	अथवा		
4) प्राकृतम्			पूर्णांकाः-70
क) रचनानुवादः व्याकरणं च।			
ख) प्राकृतगद्यपाठाः			
(प्राकृत स्वयं शिक्षक 23-43 पाठाः तथा च गज्जसंगहो 1, 5, 9, 10)			
पञ्चमपत्रम्- सामाजिक-विज्ञानम्	कक्षा-10	(उ०प्र०मा०शिक्षा परिषद्)	पूर्णांकाः-70
षष्ठपत्रम्-सप्तमपत्रम्- वैकल्पिक-विषयः (अधोनिर्दिष्टेषु एकमनिवार्यम्)			
1) विज्ञानम्	कक्षा-10	(उ०प्र०मा०शिक्षा परिषद्)	पूर्णांकाः-70
2) गणितम्	कक्षा-10	(उ०प्र०मा०शिक्षा परिषद्)	पूर्णांकाः-70
	अथवा		
3) गृहविज्ञानम्	कक्षा-10	(उ०प्र०मा०शिक्षा परिषद्)	पूर्णांकाः-70
	अथवा		
4) चित्रकला	कक्षा-10	(उ०प्र०मा०शिक्षा परिषद्)	पूर्णांकाः-70
	अथवा		

5) कम्प्यूटरविज्ञानम्	कक्षा-10	(उ०प्र०मा०शिक्षा परिषद्) अथवा	पूर्णांकाः-70
6) वाणिज्यम्	कक्षा-10	(उ०प्र०मा०शिक्षा परिषद्) अथवा	पूर्णांकाः-70
7) संगीतम् (गायनम्)	कक्षा-10	(उ०प्र०मा०शिक्षा परिषद्) अथवा	पूर्णांकाः-70
8) संगीतम् (वादनम्)	कक्षा-10	(उ०प्र०मा०शिक्षा परिषद्) अथवा	पूर्णांकाः-70
9) इतिहास-पुराण एवं संस्कृति			पूर्णांकाः-70
महाभारतकालीन घटनाओं एवं व्यक्तियों का परिचय-			
क) 1. पाण्डव एवं कौरवों की उत्पत्ति कथा, 2. जनमेजय का नागयज्ञ, 3. युधिष्ठिर का यज्ञ, 4. पाण्डवों का वनवास, 5. यक्ष-युधिष्ठिर सम्वाद, 6. नलोपाख्यान, 7. शकुन्तलोपाख्यान, 8. कीचकवध कथा, 9. मत्स्यवेध, 10. द्रौपदी स्वयम्बर, 11. विदुलोपाख्यान 12. लाक्षागृह, 13. द्यूतक्रीड़ा, 14. कच-देवयानी 15. कर्ण का दान, 16. अभिमन्युवध, 17. भारतयुद्ध, 18. भीष्म-परशुराम युद्ध, 19. परीक्षित जन्म, 20. अश्वमेध यज्ञ, 21. जयद्रथवध, 22. भीष्म का उपदेश, 23. पाण्डवों का स्वर्गारोहण 24. चक्रव्यूह, 25. द्रोणाचार्य और भीष्म का स्वर्गवास।			
ख) 1. व्यास, 2. शान्तनु, 3. भीष्म, 4. धृतराष्ट्र, 5. पाण्डु, 6. युधिष्ठिर, 7. भीम, 8. अर्जुन, 9. नकुल और सहदेव, 10. कर्ण, 11. दुर्योधन, 12. दुःशासन, 13. अभिमन्यु, 14. परशुराम, 15. द्रोणाचार्य, 16. अश्वत्थामा, 17. विदुर, 18. जयद्रथ, 19. आस्तीकमुनि, 20. श्रीकृष्ण, 21. शकुनि।			
ग) 1. द्रौपदी, 2. गान्धारी, 3. कुन्ती, 4. मत्स्योदरी (योजन-गन्धा), 5. विदुला।			
अथवा			
9) पौरोहित्यम्			पूर्णांकाः-70
क) सर्वतोभद्रपूजनविधिः समन्त्रकः (कारिकासहितः)			20
ख) लिंगतोभद्रपूजनविधिः समन्त्रकः (कारिकासहितः)			15
ग) पीठपूजनविधिः, यन्त्रपूजनविधिः, अग्न्युत्तरणविधिः, प्राणप्रतिष्ठाविधिः			20
घ) ग्रहस्थापनविधिः			15
अथवा			
10) तुलनात्मक-दर्शनम् (सम्पूर्णानन्द सं०वि०वि० से मान्य पुस्तक)			पूर्णांकाः-70
दर्शन का स्वरूप, भारतीय दर्शन एवं पाश्चात्य दर्शन की विशेषतायें, भारतीय दर्शन के विभिन्न विभाग, वैदिक और अवैदिक दर्शनों का संक्षिप्त विवरण, चार्वाक न्याय वैशेषिक- सांख्ययोग-मीमांसा वेदान्त का परिचय। पाश्चात्य दर्शन के ग्रीक विचारों का विकासात्मक स्वरूप तथा आधुनिक दर्शन की प्रवृत्तियाँ, देकार्त, लाक एवं काण्ट के संक्षिप्त विचार।			
11) वास्तुशास्त्रम्			पूर्णांकाः-70
क) बृहद्वास्तुमाला			

अष्टमपत्रम्- ऐच्छिकविषयः-

नैतिकशिक्षा- व्यायामः तथा समाजोपयोगि-उत्पादनकार्यम्।

श्रेणीकरणम् (ग्रेडिंग-विषयः)

(लिखितपरीक्षा नास्ति विद्यालयद्वारा श्रेणीकरणम्)।

उत्तर प्रदेश माध्यमिक संस्कृत शिक्षा परिषद्
2-शाहमीना रोड़, लखनऊ

पाठ्यक्रम-निदर्शिका

उत्तरमध्यमा

मानविकीवर्गः

प्रश्नपत्रसंख्या	विषयाः	पूर्णांकाः
प्रथमप्रश्नपत्रम्	अनिवार्यसंस्कृतम्	100
द्वितीयप्रश्नपत्रम्	संस्कृतशास्त्रम्-I	100
तृतीयप्रश्नपत्रम्	संस्कृतशास्त्रम्-II	100
चतुर्थप्रश्नपत्रम्	हिन्दी	100
पंचमप्रश्नपत्रम्	आंग्लभाषा/नेपाली/ पालि/प्राकृतम्	100
षष्ठप्रश्नपत्रम् एवम् सप्तमप्रश्नपत्रम् (एतेषु द्वयोः चयनम्)	इतिहासः/ राजनीतिशास्त्रम्/समाजशास्त्रम्/ गृहविज्ञानम्/शिक्षाशास्त्रम्/गणितम्/ अर्थशास्त्रम्/ भूगोलः/तुलनात्मकदर्शनम्/कंठसंगीतम्/वाद्यसंगीतम् (तबला/सितार)/चित्रकला/इतिहास पुराण एवं संस्कृति/ पौरोहित्यम्	100+100
अष्टमप्रश्नपत्रम् (ऐच्छिक-विषय)	वास्तुशास्त्रम्/योगविज्ञानम्/कम्प्यूटरविज्ञानम्/कर्मकाण्डम् एवम् ज्यौतिषम् (लिखितपरीक्षा नास्ति, विद्यालयद्वारा श्रेणीकरणम्)	ग्रेडिंग
विज्ञानवर्गः		
प्रथमप्रश्नपत्रम्	अनिवार्यसंस्कृतम्	100
द्वितीयप्रश्नपत्रम्	संस्कृतशास्त्रम् : प्राच्यविज्ञानम्	100
तृतीयप्रश्नपत्रम्	हिन्दी	100
चतुर्थप्रश्नपत्रम्	आंग्लभाषा	100
पंचमप्रश्नपत्रम्	भौतिकविज्ञानम्	100
षष्ठप्रश्नपत्रम्	रसायनविज्ञानम्	100
सप्तमप्रश्नपत्रम्	गणितम्/जीवविज्ञानम्	100

अष्टमप्रश्नपत्रम् (ऐच्छिक-विषयः)	वास्तुशास्त्रम्/योगविज्ञानम्/कम्प्यूटरविज्ञानम्/कर्मकाण्डम् एवम् ज्यौतिषम् (लिखितपरीक्षा नास्ति, विद्यालयद्वारा श्रेणीकरणम्)	ग्रेडिंग
वाणिज्यवर्गः		
प्रथमप्रश्नपत्रम्	अनिवार्यसंस्कृतम्	100
द्वितीयप्रश्नपत्रम्	संस्कृतशास्त्रम् : प्राच्यवाणिज्यम्	100
तृतीयप्रश्नपत्रम्	हिन्दी	100
चतुर्थप्रश्नपत्रम्	आंग्लभाषा	100
पंचमप्रश्नपत्रम्	बहीखाता तथा लेखाशास्त्र	100
षष्ठप्रश्नपत्रम्	व्यापारिक संगठन एवं पत्र व्यवहार	100
सप्तमप्रश्नपत्रम् (कश्चिदेकः)	अर्थशास्त्र तथा वाणिज्य भूगोल/अधिकोषण तत्त्व/औद्योगिक संगठन/गणित तथा प्राथमिक सांख्यिकी/बीमा सिद्धान्त एवं व्यवहार/कम्प्यूटर	100
अष्टमप्रश्नपत्रम् (ऐच्छिक-विषयः)	वास्तुशास्त्रम्/योगविज्ञानम्/कम्प्यूटरविज्ञानम्/कर्मकाण्डम् एवम् ज्यौतिषम् (लिखितपरीक्षा नास्ति, विद्यालयद्वारा श्रेणीकरणम्)	ग्रेडिंग

उत्तरमध्यमापरीक्षा (कक्षा- 11-12)

प्रथमखण्डः तथा द्वितीयखण्डः (मानविकीवर्गः)

पत्रसंख्या	विषयाः	पूर्णांकाः
प्रथमपत्रम्	अनिवार्यसंस्कृतम्	100
द्वितीयपत्रम्	संस्कृतशास्त्रम् (अधोनिर्दिष्टेषु कस्यचिदेकस्य शास्त्रस्य प्रश्नपत्रद्वयम्)	100
एवम्		
तृतीयपत्रम्	1. ऋग्वेदः 2. शुक्लयजुर्वेदः 3. कृष्णयजुर्वेदः 4. सामवेदः 5. अथर्ववेदः 6. आयुर्वेदः 7. प्राचीनव्याकरणम् 8. नव्यव्याकरणम् 9. साहित्यम् 10. न्यायः 11. दर्शनम् 12. ज्यौतिषम् 13. जैनदर्शनम् 14. थेरवादबौद्धदर्शनम् 15. पुराणेतिहासम् 16. प्राकृतं तथा जैनागमः	100
चतुर्थपत्रम्	हिन्दी	100
पंचमपत्रम्	आंग्लभाषा/नेपाली/पालि/प्राकृतम्	100
षष्ठपत्रम्	इतिहासः/ राजनीतिशास्त्रम्/समाजशास्त्रम्/गृहविज्ञानम्/	100
एवम्	शिक्षाशास्त्रम् /गणितः/अर्थशास्त्रम्/भूगोलः/तुलनात्मक-दर्शनम्/	
सप्तमपत्रम्	कंठ-संगीतम्/वाद्य-संगीतम् (तबला/सितार)/चित्रकला/	100
	इतिहास-पुराण एवं संस्कृति/पौरोहित्यम्	
अष्टमपत्रम्	(ऐच्छिक-विषयः)-	
	वास्तुशास्त्रम्/योगविज्ञानम्/कम्प्यूटरविज्ञानम्/कर्मकाण्डम्	ग्रेडिंग
	एवं ज्यौतिषम्	
	(लिखितपरीक्षा नास्ति, विद्यालयद्वारा श्रेणीकरणम्)	

उत्तरमध्यमा प्रथमखण्डः
(विज्ञानवर्गः)

पत्रसंख्या	विषयाः	पूर्णांकाः
प्रथमपत्रम्	अनिवार्यसंस्कृतम्	100
द्वितीयपत्रम्	संस्कृतशास्त्रम् : प्राच्यविज्ञानम्	100
तृतीयपत्रम्	हिन्दी	100
चतुर्थपत्रम्	आंग्लभाषा	100
पंचमपत्रम्	भौतिकविज्ञानम्	100
षष्ठपत्रम्	रसायनविज्ञानम्	100
सप्तमपत्रम्	गणितम्/जीवविज्ञानम्	100
अष्टमपत्रम्	(ऐच्छिक-विषयः)- वास्तुशास्त्रम्/योगविज्ञानम्/कम्प्यूटरविज्ञानम्/कर्मकाण्डम् एवम् ज्यौतिषम् (लिखितपरीक्षा नास्ति, विद्यालयद्वारा श्रेणीकरणम्)	ग्रेडिंग

उत्तरमध्यमा प्रथमखण्डः

(वाणिज्यवर्गः)

पत्रसंख्या	विषयाः	पूर्णांकाः
प्रथमपत्रम्	अनिवार्यसंस्कृतम्	100
द्वितीयपत्रम्	संस्कृतशास्त्रम् : प्राच्यवाणिज्यम्	100
तृतीयपत्रम्	हिन्दी	100
चतुर्थपत्रम्	आंग्लभाषा	100
पंचमपत्रम्	बहीखाता तथा लेखाशास्त्र	100
षष्ठपत्रम्	व्यापारिक संगठन एवं पत्र व्यवहार	100
सप्तमपत्रम्	अर्थशास्त्र तथा वाणिज्य भूगोल/अधिकोषण तत्व/औद्योगिक संगठन/गणित तथा प्राथमिक सांख्यिकी/बीमा सिद्धान्त एवं व्यवहार/कम्प्यूटर	100
अष्टमपत्रम्	(ऐच्छिक-विषयः)- वास्तुशास्त्रम्/योगविज्ञानम्/कम्प्यूटरविज्ञानम्/कर्मकाण्डम् एवम् ज्योतिषम् (लिखितपरीक्षा नास्ति, विद्यालयद्वारा श्रेणीकरणम्)	ग्रेडिंग

ध्यातव्यम् ----- परिषद् द्वारा प्रतिपत्रम् अशीते: अङ्कानां परीक्षा आयोजयिष्यते अवशिष्टाः विंशतिः
अङ्काः आन्तरिकमूल्याङ्कनम् आधृत्य विद्यालयस्य विषय-शिक्षकेण प्रदास्यन्ते ।

उत्तरमध्यमा प्रथमखण्डः

(मानविकीवर्गः)

प्रथमपत्रम्- अनिवार्यसंस्कृतम्	पूर्णांकाः-100
क) किरातार्जुनीयम् (प्रथमः सर्गः)	20
ख) रचनानुवादकौमुदी (31-45 अभ्यासाः)	25
संस्कृतानुवादः, शब्दरूपाणि, धातुरूपाणि, पत्रलेखनम्	
ग) शब्दालंकाराः भेदोपभेदसहिताः (लक्षणोदाहरणज्ञानम्)	10
घ) गुप्ताशुद्धिप्रदर्शनम्	15
आदितः विंशतिपर्यन्तं श्लोकाः, गुप्ताशुद्धिवाक्यानि (1-100 पर्यन्तम्)	
ङ) मध्यसिद्धान्तकौमुदी (कारक-समासप्रकरणे)	30
अथवा	
लघुसिद्धान्तकौमुदी (ण्यन्तकृदन्तप्रकरणं यावत्)	
(व्याकरणेतरच्छात्राणां कृते अनिवार्यम्, व्याकरणच्छात्राणां कृते वैकल्पिकम्)	
अथवा	
न्यायसिद्धान्तमुक्तावली (प्रत्यक्षखण्डः)	
अथवा	
न्यायसूत्रम् (प्रथमाध्यायस्य प्रथमाह्निकम्)	

द्वितीयतृतीयपत्रे- संस्कृतशास्त्रम् (अधोनिर्दिष्टेषु कश्चिदेकः)

1- ऋग्वेदः

द्वितीयपत्रम्-	पूर्णांकाः-100
क) ऋग्वेदसंहितायाः सस्वरायाः चतुर्थमण्डलम्, सूक्तानि - 15, 31-32, 46-50, 57-58	25
पंचममण्डलम्, सूक्तानि - 4-5, 9-10, 24-25, 39-40	25
46-51, 82-84	
षष्ठमण्डलम्, सूक्तानि - 1-16, 28, 47	25
ख) प्रयोगरत्नानुसारिणी ग्रहयज्ञप्रयोगपद्धतिः	25

तृतीयपत्रम्-

पूर्णांकाः-100

क) ऋग्वेदसंहितायाः सस्वरायाः षष्ठमण्डलम्, सूक्तानि - 53-58, 61, 68-75	25
सप्तममण्डलम्, सूक्तानि - 1, 15, 34-35, 41, 46-55, 60-63, 94-104	25
अष्टममण्डलम्, सूक्तानि - 11, 20, 30-31	25
ख) पिंगलच्छन्दःसूत्रस्य वैदिकप्रकरणम् उदाहरणसहितम्	25

2- शुक्लयजुर्वेदः (माध्यन्दिनशाखीयः)

द्वितीयपत्रम्-

पूर्णांकाः-100

क) शुक्लयजुर्वेदसंहितायाः सस्वरायाः (11-17 अध्यायाः)	70
ख) ग्रहशान्तिप्रयोगः (नान्दीश्राद्धोत्तरमवशिष्टः ग्रहशान्तिप्रयोगः संस्कारभास्करानुसारी)	30

तृतीयपत्रम्-

पूर्णांकाः-100

क) शुक्लयजुर्वेदसंहितायाः सस्वरायाः (18-21 अध्यायाः)	70
ख) पिंगलच्छन्दःसूत्रस्य वैदिकच्छन्दःप्रकरणम् उदाहरणसहितम्	30

3- कृष्णयजुर्वेदः (तैत्तिरीयशाखीयः)

द्वितीयपत्रम्-

पूर्णांकाः-100

- क) तैत्तिरीयसंहितायाः सस्वरायाः तृतीयं काण्डम् 70
ख) हिरण्यकेशीयः आपस्तम्बीयो वा ग्रहशान्तिप्रयोगः 30

तृतीयपत्रम्-

पूर्णांकाः-100

- क) तैत्तिरीयसंहितायाः सस्वरायाः चतुर्थं काण्डम् 70
ख) पिंगलछन्दःसूत्रस्य वैदिकच्छन्दःप्रकरणम् उदाहरणसहितम् 30

4- सामवेदः

द्वितीयपत्रम्-

पूर्णांकाः-100

- क) सामवेदसंहितायाः सस्वरायाः पूर्वार्चिकस्य 5-6 प्रपाठकौ 70
ख) आरण्यगानस्यार्कपर्वः 30

तृतीयपत्रम्-

पूर्णांकाः-100

- क) सामवेदसंहितायाः सस्वरायाः आरण्यकाण्डादारभ्य उत्तरार्चिकस्य 1-3 प्रपाठकाः 70
ख) पिंगलछन्दःसूत्रस्य वैदिकच्छन्दः प्रकरणम् उदाहरणसहितम् 30

5- अथर्ववेदः

द्वितीयपत्रम्-

पूर्णांकाः-100

- क) अथर्ववेदसंहितायाः सस्वरायाः पञ्चमकाण्डम् 70
ख) अथर्ववेदीया कुशकण्डिका 30

तृतीयपत्रम्-

पूर्णांकाः-100

- क) अथर्ववेदसंहितायाः सस्वरायाः षष्ठकाण्डम् 70
ख) पिंगलछन्दःसूत्रस्य वैदिकच्छन्दः प्रकरणम् उदाहरणसहितम् 30

6- आयुर्वेदः

द्वितीयपत्रम्-

पूर्णांकाः-100

- क) अष्टांगहृदयम् (अन्नरक्षाध्यायः) 60
ख) योगशतम्- (1-50 श्लोकाः) 40

तृतीयपत्रम्-

पूर्णांकाः-100

- ग) अजीर्णामृतमंजरी (सम्पूर्णम्)

7-प्राचीनव्याकरणम्

द्वितीयपत्रम्-

पूर्णांकाः-100

- क) अष्टाध्यायीभाष्यम्- (चतुर्थोऽध्यायः) प्रथमावृत्तिः/ काशिकावृत्तिः (चतुर्थोऽध्यायः) (वार्तिककारिकांशवर्जिता) 40
ख) आख्यातिकः (भ्वादिगणः अदादिगणश्च, चिताः धातवः) 25
(भू सत्तायाम्। एध वृद्धौ। अञ्चु, गतिपूजनयोः। वाछि, इच्छायाम्। कमु, कान्तौ। जि, जये। बृहि, वृद्धौ। शुभ दीप्तौ। भृज्, भरणे। पा, पाने। घ्रा, गन्धोपादाने। दाण्, दाने। स्मृ, चिन्तायाम्। श्रु, श्रवणे। डुलभष्, प्राप्तौ। णम्, प्रह्वत्वे शब्दे।

चा गम्लृ, गतौ। दृशिर्, प्रेक्षणे। डुपचष्, पाके। यज्, देवपूजासंगतिकरणदानेषु। वस, निवासे। अद, भक्षणे। हन, हिंसागत्योः। द्विष, अप्रीतौ। शीङ् स्वप्ने। ष्टुज्, स्तुतौ। ब्रूज्, व्यक्तायां वाचि। इङ्, अध्ययने। वच, परिभाषणे। विद, ज्ञाने। अस, भुवि। जागृ, निद्राक्षये।)	
ग) धातुपाठः (भ्वादिगणः अदादिगणश्च)– धात्वर्थमात्रनिर्देशः	15
घ) सन्धिविषयः	20
विगृहीतेषु पदेषु सन्धिकार्यम्, सन्धिपदेषु विग्रहकार्यप्रदर्शनम्	

तृतीयपत्रम्-	पूर्णांकाः-100
क) काशिकावृत्तिः (पञ्चमोऽध्यायः) (वार्तिककारिकांशवर्जिता) अथवा अष्टाध्यायीभाष्यम्- (पञ्चमोऽध्यायः) प्रथमावृत्तिः	40
ख) उणादिकोषः (प्रथमद्वितीयपादौ)	40
ग) धातुरूपभेदकाव्यम्	20
कारिकाकण्ठस्थीकरणम्, क्रियारूपेषु धातुनिर्देशः	

8- नव्यव्याकरणम्

द्वितीयपत्रम्-	पूर्णांकाः-100
क) सिद्धान्तकौमुदी (अपत्याधिकार, शैषिक, मत्वर्थीय स्वार्थिक निरुक्त)	

तृतीयपत्रम्-	पूर्णांकाः-100
क) सिद्धान्तकौमुदी (भ्वादिगणादिप्रकरणम्)	

9- साहित्यम्

द्वितीयपत्रम्-	पूर्णांकाः-100
क) दशकुमारचरितम् (पूर्वपीठिका)	50
ख) रघुवंशमहाकाव्यम् (13-14 सर्गौ)	50

तृतीयपत्रम्-	पूर्णांकाः-100
क) तर्कसंग्रहः (न्यायबोधिनी टीका) - प्रत्यक्षखण्डः	

10- न्यायः

द्वितीयपत्रम्-	पूर्णांकाः-100
क) न्यायसिद्धान्तमुक्तावली किरणावलीसहिता (प्रत्यक्षखण्डः)	

तृतीयपत्रम्-	पूर्णांकाः-100
क) न्यायबिन्दुः (प्रत्यक्षखण्डः)	

11- दर्शनम्

द्वितीयपत्रम्-	पूर्णांकाः-100
क) तर्कसंग्रहः न्यायबोधिनी (प्रत्यक्षखण्डः)	

तृतीयपत्रम्-	पूर्णांकाः-100
क) सांख्यकारिका (अर्थसहितम्)	

12- ज्यौतिषम्	
द्वितीयपत्रम्-	पूर्णांकाः:-100
क) रेखागणितस्य 1-2 अध्यायौ (सुधाकर द्विवेदी)	50
ख) मुहूर्तचिन्तामणिः (गोचरप्रकरणात् यात्राप्रकरणपर्यन्तम्)	50
तृतीयपत्रम्-	पूर्णांकाः:-100
क) ग्रहलाघवं रविचन्द्रस्पष्टाधिकारः	50
ख) लघुजातकम्	50
13- जैनदर्शनम्	
द्वितीयपत्रम्-	पूर्णांकाः:-100
क) द्रव्यसंग्रहः (नेमिचन्द्रमुनिवृत्तः)	
तृतीयपत्रम्-	पूर्णांकाः:-100
क) न्यायदीपिका (धर्मभूषणयतिवृत्ता)	
14- श्रेवादबौद्धदर्शनम्	
द्वितीयपत्रम्-	पूर्णांकाः:-100
क) अभिधर्मकोशः प्रथमकोशस्थानम् (मूलमात्रम्)	50
ख) वज्रच्छेदिका प्रज्ञापारमिता (मूलमात्रम्)	50
तृतीयपत्रम्-	पूर्णांकाः:-100
क) अभिधम्मत्थसंगहो 1-4 परिच्छेदाः (मूलमात्रम्)	
15- पुराणेतिहासम्	
द्वितीयपत्रम्-	पूर्णांकाः:-100
क) विष्णुपुराणस्य प्रथमद्वितीयसर्गौ अथवा श्रीमद्भागवतमहापुराणस्य प्रथमस्कन्धस्य प्रथमाध्यायतः पञ्चमाध्यायपर्यन्तम्	
तृतीयपत्रम्-	पूर्णांकाः:-100
क) वाल्मीकिरामायणस्य सुन्दरकाण्डे द्वितीयसर्गतः दशमसर्गपर्यन्तम्	
16- प्राकृतं तथा जैनागमः	
द्वितीयपत्रम्-	पूर्णांकाः:-100
क) उत्तरज्झयणम् (उत्तराध्ययन 23 वां केसिगोमिज्जं अध्ययनम्)	
तृतीयपत्रम्-	पूर्णांकाः:-80
क) कार्तिगेयाणुवेक्खा (कार्तिकेयानुप्रेक्षा गाथा 1-101)	

चतुर्थपत्रम्- हिन्दी कक्षा-11 (उ०प्र०मा०शिक्षा परिषद्) पूर्णांकाः:-100

पञ्चमपत्रम्-

(1) आंग्लभाषा कक्षा-11 (उ०प्र०मा०शिक्षा परिषद्) पूर्णांकाः:-100

(2) पाली- पूर्णांकाः:-100

क) दण्डी-सुखकारी-आयु-धेनु-मातु-पितु-सत्थ-सब्ब-अम्ह-तुम्ह-किं-यु-गच्छन्तशब्दानां
रूपाणि। भ्वादि-रुधादि-दिवादि-तुदादि-तनादि-चुरादि-स्वादिधातूनां लट्-लोट्-लिट्-
लिङ्लकारेषु रूपाणि। 50

ख) बालावतारो (पालिव्याकरणम्) आदितः समासकप्पपर्यन्तम्। 25

ग) अनुवादः- हिन्दीभाषातः पालिभाषायाम् 25

(3) नेपाली – पूर्णांकाः:-100

(क) नेपाली पद्यचन्द्रिकाभाग 2, ले०- जगदीशचन्द्र रेग्मी, रेग्मीबन्धु, नेपाली पुस्तक सदन, दुर्गाघाट वाराणसी.

(ख) भिखारी (भिखारी, बादल, यात्रि, वन, प्रश्नोत्तर, बालक-काल, धासी मात्र) ले०- लक्ष्मीप्रसाद देवकोटा,
साझा प्रकाशन, काठमांडू, नेपाल.

(ग) नैवेद्य, ले०- धरणीधर कोईराला, नेपाली साहित्य संमेलन, दार्जिलिंग, बंगाल.

अथवा

मुक्त सुदामा- युद्धप्रसाद मिश्र, प्र०- स्वयं लेखक, मुमुक्षु भवन, अस्सी, वाराणसी.

सहायकग्रंथनामानि-

(1) छन्द र अलंकार, ले०-डिल्लीराम तिसिना, माधव भंडारी, प्र०- पुस्तक संसार, भोटाहिनी, नेपाल.

(2) अनुवाद चन्द्रिका भाग-3, सोमनाथ सिग्देल, प्र०- पुस्तक संसार, भोटाहिनी, काठमांडू, नेपाल.

1. व्याख्या 15
2. लेखक परिचय 10
3. अनुवाद संस्कृतबाट नेपाली 15
4. अनुवाद नेपालीबाट संस्कृत 15
5. सहायक ग्रन्थबाट 20
6. पाठ्यांशबाट प्रश्न 25

(4) प्राकृतम् – पूर्णांकाः:-100

क) रचनानुवादः व्याकरणं च (प्राकृत स्वयं शिक्षक 44-63 पाठाः)

ख) प्राकृतपद्यपाठाः (प्राकृतप्रवेशिका- डॉ. कोमलचन्द्र जैन-सुभाषितानि, सज्जन-दुर्जनचर्चा,
धर्ममाहात्म्यम्, शीर्षकपाठाः)

षष्ठसप्तमपत्रे- (अधोनिर्दिष्टेषु द्वयोः चयनम्)

(1) इतिहासः कक्षा-11 (उ०प्र०मा०शिक्षा परिषद्) पूर्णांकाः:-100

(2) राजनीतिशास्त्रम् कक्षा-11 (उ०प्र०मा०शिक्षा परिषद्) पूर्णांकाः:-100

(3) समाजशास्त्रम् कक्षा-11 (उ०प्र०मा०शिक्षा परिषद्) पूर्णांकाः:-100

(4) गृहविज्ञानम् कक्षा-11 (उ०प्र०मा०शिक्षा परिषद्) पूर्णांकाः:-100

(5) शिक्षाशास्त्रम् कक्षा-11 (उ०प्र०मा०शिक्षा परिषद्) पूर्णांकाः:-100

(6) गणितम् कक्षा-11 (उ०प्र०मा०शिक्षा परिषद्) पूर्णांकाः:-100

(7) अर्थशास्त्रम् कक्षा-11 (उ०प्र०मा०शिक्षा परिषद्) पूर्णांकाः:-100

(8) कम्प्यूटरविज्ञानम् कक्षा-11 (उ०प्र०मा०शिक्षा परिषद्) पूर्णांकाः:-100

(9) भूगोल: कक्षा-11 (उ०प्र०मा०शिक्षा परिषद्)

पूर्णांकाः:-100

(10) तुलनात्मकदर्शनम्
तर्कशास्त्र निगमनविधि-

पूर्णांकाः:-100

क) पाश्चात्य तर्कशास्त्र -

न्यायशास्त्र की परिभाषा, न्यायशास्त्र का विषय-विचार और भाषा, न्यायशास्त्र का अन्य शास्त्रों से सम्बन्ध, न्यायशास्त्र की उपयोगिता विचार के नियम पद और उनका विभाग, पद का गुण और निर्देशवाच्य धर्म-परिभाषा एवं तार्किक (नैयायिक) विभाग, तार्किक या नैयायिक वाक्य, वाक्यों का अर्थ, वाक्य में पदों का विस्तार, अनुमान का स्वरूप और उनके अनेक भेद, वाक्यप्रतिमुखता न्याय वाक्यों के स्वरूप, आकार, संयोग एवं भेद उभयतो-पाश संक्षिप्त-न्याय वाक्य का संक्षिप्त अनुलोमयुक्तिमाला, संक्षिप्त-प्रतिलोम-न्यायमाला, न्याय-वाक्य का और उसकी उपयोगिता, दोष।

ख) भारतीय तर्कशास्त्र- विषय प्रवेश:- न्यायशास्त्र का उद्देश्य और महत्व, न्यायशास्त्र का विकास, प्रमा:- ज्ञान और उसके भेद, प्रमा के लक्षण, प्रमा का विश्लेषण, कारण प्रमाण:- प्रत्यक्ष, अनुमान, उपमान, शब्द-प्रमा और अन्य विषय:- संशय, विपर्यय, तर्क, कथा, वाद, जल्प, वितण्डा, छल जाति और निग्रहस्थान।

(11) कंठसंगीतम् कक्षा-11 (उ०प्र०मा०शिक्षा परिषद्)

पूर्णांकाः:-100

(12) वाद्यसंगीतम् कक्षा-11 (उ०प्र०मा०शिक्षा परिषद्)

पूर्णांकाः:-100

(13) चित्रकला कक्षा-11 (उ०प्र०मा०शिक्षा परिषद्)

पूर्णांकाः:-100

(14) इतिहास, पुराण एवं संस्कृति

पूर्णांकाः:-100

1) पौराणिक इतिहास- अष्टादश पुराण परिचय तथा पुराणों के रचयिता।

2) पुराणकालीन प्रमुख आख्यानों एवं प्रमुख व्यक्तियों का सामान्य परिचय।

क) 1. व्यासचरित्र, 2. ध्रुवचरित्र, 3. प्रह्लाद चरित्र, 4. ययातिचरित्र 5. बेन तथा पृथु का आख्यान, 6. सगरपाख्यान, 7. गंगावतरण, 8. हरिश्चन्द्रोपाख्यान, 9. पुरूरवा-उर्वशी आख्यान, 10. शर्मिष्ठा और देवयानी, 11. नल-दमयन्ती की कथा, 12. स्यमन्तक मणि की कथा, 13. कालियादहन कथा, 14. कपोतोपाख्यान, 15. बाणासुर की कथा, 16. निमिचरित, 17. मनु की कथा।

ख) 1. श्रीकृष्ण, 2. व्यास, 3. सूत, 4. शौनक, 5. वशिष्ठ, 6. विश्वामित्र, 7. परशुराम, 8. भगीरथ, 9. रन्तिदेव, 10. शिवि, 11. नहुष, 12. अम्बरीष, 13. अजामिल, 14. ययाति।

ग) 1. अहिल्या, 2. यशोदा, 3. रुक्मिणी, 4. सत्यभामा, 5. उषा, 6. कुब्जा।

(15) पौरोहित्यम् -

पूर्णांकाः:-100

क) कुशकण्डिकाप्रयोगविधि:

ख) विवाहसंस्कारविधि:

ग) गर्भाधानसंस्कारविधि:

घ) पुंसवन-सीमन्तोन्नयनसंस्कारविधि:

च) जातकर्म-नामकरणसंस्कारविधि:

अष्टमपत्रम् -(ऐच्छिक-विषय:-)

वास्तुशास्त्रम्/योगविज्ञानम्/कम्प्यूटरविज्ञानम्/कर्मकाण्डम्

ग्रेडिंग

एवम् ज्यौतिषम्

(लिखितपरीक्षा नास्ति, विद्यालयद्वारा श्रेणीकरणम्)

**उत्तरमध्यमा प्रथमखण्डः
(विज्ञानवर्गः)**

प्रथमपत्रम्- अनिवार्यसंस्कृतम्	पूर्णांकाः-100
क) किरातार्जुनीयम् (प्रथमः सर्गः)	20
ख) रचनानुवादकौमुदी (31-45 अभ्यासाः)	25
संस्कृतानुवादः, शब्दरूपाणि, धातुरूपाणि, पत्रलेखनम्	
ग) शब्दालंकाराः भेदोपभेदसहिताः (लक्षणोदाहरणज्ञानम्)	10
घ) गुप्ताशुद्धिप्रदर्शनम्	15
आदितः विंशतिपर्यन्तं श्लोकाः, गुप्ताशुद्धिवाक्यानि (1-100 पर्यन्तम्)	
ङ) मध्यसिद्धान्तकौमुदी (कारक-समासप्रकरणे)	३०
अथवा	
लघुसिद्धान्तकौमुदी (ण्यन्तकृदन्तप्रकरणं यावत्)	
द्वितीयपत्रम्- संस्कृतशास्त्रम् : प्राच्यविज्ञानम्	100
क) लीलावती	25
(परिभाषाप्रकरणम्, अभिन्नपरिकर्माष्टकम्, भिन्नपरिकर्माष्टकम्- 1-25 श्लोकपर्यन्तम्)	
1) श्लोकव्याख्या- २X७.५=१५	
2) श्लोकपूर्तिः- ४X२-५=१०	
ख) सूर्यसिद्धान्तः	25
(प्रथमोऽध्यायः- 10- 23 श्लोकपर्यन्तम्, चतुर्थोऽध्यायः- 1- 10 श्लोकपर्यन्तम्)	
1) श्लोकव्याख्या- २X७.५=१५	
2) श्लोकपूर्तिः- ४X२-५=१०	
ग) अष्टाङ्गहृदयम् (सूत्रस्थाने द्वितीयाध्यायः= दिनचर्याध्यायः)	25
1) श्लोकव्याख्या- २X७.५=१५	
2) श्लोकपूर्तिः- ४X२-५=१०	
घ) जीवनपरिचयः २X१२.५=२५	25
कणादः, आर्यभट्टः, चरकः, सुश्रुतः, वाग्भट्टः, बौधायनः, ब्रह्मगुप्तः, भास्कराचार्यः, वराहमिहिरः, लगधाचार्यः।	
तृतीयपत्रम्	हिन्दी
चतुर्थपत्रम्	आंग्लभाषा
पंचमपत्रम्	भौतिकविज्ञानम्
षष्ठपत्रम्	रसायनविज्ञानम्
सप्तमपत्रम्	गणितम्/जीवविज्ञानम्
अष्टमपत्रपत्रम्	(ऐच्छिक-विषयः)-
	वास्तुशास्त्रम्/योगविज्ञानम्/कम्प्यूटरविज्ञानम्/कर्मकाण्डम्
	एवम् ज्यौतिषम्
	(लिखितपरीक्षा नास्ति, विद्यालयद्वारा श्रेणीकरणम्)
	ग्रेडिंग

उत्तरमध्यमा प्रथमखण्डः
(वाणिज्यवर्गः)

प्रथमपत्रम्- अनिवार्यसंस्कृतम्			पूर्णांकाः-100
क) किरातार्जुनीयम् (प्रथमः सर्गः)			20
ख) रचनानुवादकौमुदी (31-45 अभ्यासाः)			25
संस्कृतानुवादः, शब्दरूपाणि, धातुरूपाणि, पत्रलेखनम्			
ग) शब्दालंकाराः भेदोपभेदसहिताः (लक्षणोदाहरणज्ञानम्)			10
घ) गुप्ताशुद्धिप्रदर्शनम्			15
आदितः विंशतिपर्यन्तं श्लोकाः, गुप्ताशुद्धिवाक्यानि (1-100 पर्यन्तम्)			
ङ) मध्यसिद्धान्तकौमुदी (कारक-समासप्रकरणे)			३०
अथवा			
लघुसिद्धान्तकौमुदी (ण्यन्तकृदन्तप्रकरणं यावत्)			
द्वितीयपत्रम्- संस्कृतशास्त्रम् : प्राच्यवाणिज्यम्			100
क) शुक्रनीतिः (चतुर्थाध्याये कोशनिरूपणप्रकरणे 1-65 श्लोकपर्यन्तम्)			25
1) श्लोकव्याख्या- २X७.५=१५			
2) विषयगतप्रश्नाः- ५X२=१०			
ख) मनुस्मृतिः (अष्टमाध्याये 131(75) - 228(141) श्लोकपर्यन्तम्)			25
1) श्लोकव्याख्या- २X७.५=१५			
2) विषयगतप्रश्नाः- ५X२=१०			
ग) कौटिलीय-अर्थशास्त्रम्			25
(समाहर्तृसमुदयप्रस्थापनम्- प्रकरणम्- 22, अध्यायः-6, आकरकर्मान्तप्रवर्तनम्- प्र-28, अ-12, शुल्कव्यवहारः- प्र-38, अ-22, सीताध्यक्षः प्र-40, अ-24)			
1) वाक्यखण्डव्याख्या- २X७.५=१५			
2) विषयगतप्रश्नाः- ५X२=१०			
घ) प्राचीन भारत का धार्मिक, सामाजिक और आर्थिक जीवन			25
-सत्यकेतु विद्यालंकार			
पाठ्यक्रमे निर्धारितोऽशः-			
त्रयोदशोऽध्यायः- बौद्धकाल में भारत की आर्थिक दशा			
चतुर्दशोऽध्यायः- मौर्यकाल का आर्थिक जीवन			
पंचदशोऽध्यायः- मौर्ययुग के पश्चात् भारत का आर्थिक जीवन			
1) विषयगतप्रश्नाः- ५X५=२५			
तृतीयपत्रम्	हिन्दी	कक्षा-11 (उ०प्र०मा०शिक्षा परिषद्)	100
चतुर्थपत्रम्	आंग्लभाषा	कक्षा-11 (उ०प्र०मा०शिक्षा परिषद्)	100
पंचमपत्रम्	बहीखाता तथा लेखाशास्त्र	कक्षा-11 (उ०प्र०मा०शिक्षा परिषद्)	100
षष्ठपत्रम्	व्यापारिक संगठन एवं पत्र व्यवहार	कक्षा-11 (उ०प्र०मा०शिक्षा परिषद्)	100

सप्तमपत्रम्	अर्थशास्त्र तथा वाणिज्य भूगोल/अधिकोषण तत्व/ औद्योगिक संगठन/ गणित तथा प्राथमिक सांख्यिकी/बीमा सिद्धान्त एवं व्यवहार/कम्प्यूटर कक्षा-11 (उ०प्र०मा०शिक्षा परिषद्)	100
अष्टमप्रश्नपत्रम्	(ऐच्छिक-विषयः) वास्तुशास्त्रम्/योगविज्ञानम्/कम्प्यूटरविज्ञानम्/कर्मकाण्डम् एवं ज्यौतिषम् (लिखितपरीक्षा नास्ति, विद्यालयद्वारा श्रेणीकरणम्)	ग्रेडिंग

उत्तरमध्यमा द्वितीयखण्डः (मानविकीवर्गः)

प्रथमपत्रम्- अनिवार्यसंस्कृतम्	पूर्णांकाः:-100
क) शुकनासोपदेशः अथवा स्वप्नवासवदत्तम्	20
ख)- रचनानुवादकौमुदी (46-60 अभ्यासाः) संस्कृतानुवादः, शब्दरूपाणि, धातुरूपाणि, निबन्धलेखनम्	25
ग) अर्थालंकाराः (लक्षणोदाहरणज्ञानम्) उपमा, रूपकम्, उत्प्रेक्षा, अतिशयोक्तिः, वक्रोक्तिः, भ्रान्तिमानः, सन्देहः, दृष्टान्तः	10
घ) गुप्ताशुद्धिप्रदर्शनम् व्युत्पत्तिप्रदर्शनम् (1 – 57 श्लोकपर्यन्तम्), गुप्ताशुद्धिवाक्यानि (101-130 पर्यन्तम्)	15
ङ) मध्यसिद्धान्तकौमुदी (तद्धितप्रकरणं स्त्रीप्रत्ययप्रकरणं च) अथवा लघुसिद्धान्तकौमुदी (विभक्त्यर्थप्रकरणतः स्त्रीप्रत्ययप्रकरणं यावत्) (व्याकरणेतरच्छात्राणां कृते अनिवार्यम्) अथवा व्याकरणच्छात्राणां कृते- न्यायसिद्धान्तमुक्तावली (अनुमानखण्डः) अथवा वैशेषिकसूत्रम् (प्रथमोऽध्यायः)	30
द्वितीयतृतीयपत्रे- संस्कृतशास्त्रम् (अधोनिर्दिष्टेषु कश्चिदेकः)	
1- ऋग्वेदः	
द्वितीयपत्रम्-	पूर्णांकाः:-100
क) ऋग्वेदसंहितायाः सस्वरायाः अष्टममण्डलम्, सूक्तानि - 44-48, 80-81, 95 नवममण्डलम्, सूक्तानि - 1, 67, 76, 91, 111, 114	70
ख) कुण्डमण्डपसिद्धिः	30
तृतीयपत्रम्-	पूर्णांकाः:-100
क) ऋग्वेदसंहितायाः सस्वरायाः दशममण्डलम्, सूक्तानि - 9-10, 15, 18, 19, 30-33, 34-37, 46-50, 62-63, 70-75, 125-130, 151-152, 158, 161-163, 170, 173, 174, 177-179, 183-191	70
ख) ऋग्वेदसंहितायाः प्रथमाध्यायस्य सस्वरः पदपाठः क्रमपाठश्च	30
2- शुक्लयजुर्वेदः (माध्यन्दिनशाखीयः)	
द्वितीयपत्रम्-	पूर्णांकाः:-100
क) शुक्लयजुर्वेदसंहितायाः सस्वरायाः (23-30 अध्यायाः)	70
ख) कुण्डमण्डपसिद्धिः	30

तृतीयपत्रम्-	पूर्णांकाः-100
क) शुक्लयजुर्वेदसंहितायाः सस्वरायाः (31-40 अध्यायाः)	70
ख) मुहूर्तचिन्तामणेः संस्कारप्रकरणम्	30
3- अथर्ववेदः	
द्वितीयपत्रम्-	पूर्णांकाः-100
क) अथर्ववेदसंहितायाः सस्वरायाः 7-8 काण्डे	70
ख) कुण्डमण्डपसिद्धिः	30
तृतीयपत्रम्-	पूर्णांकाः-100
क) अथर्ववेदसंहितायाः सस्वरायाः 9-12 काण्डानि	70
ख) अथर्ववेदसंहितायाः प्रथमकाण्डस्य पदपाठः	30
4- कृष्णयजुर्वेदः (तैत्तिरीयशाखीयः)	
द्वितीयपत्रम्-	पूर्णांकाः-100
क) तैत्तिरीयशाखायाः सस्वरायाः पंचमकाण्डम्	70
ख) कुण्डमण्डपसिद्धिः	30
तृतीयपत्रम्-	पूर्णांकाः-100
क) तैत्तिरीयशाखायाः सस्वरायाः षष्ठं काण्डम्	70
ख) तैत्तिरीयसंहितायाः नमकचमकाध्याययोः पदक्रमजटाघनपाठाः	30
5- सामवेदः	
द्वितीयपत्रम्-	पूर्णांकाः-100
क) सामवेदसंहितायाः सस्वरायाः उत्तरार्चिकस्य 4 –6 प्रपाठकाः	
ख) कुण्डमण्डपसिद्धिः	
तृतीयपत्रम्-	पूर्णांकाः-100
क) सामवेदसंहितायाः सस्वरायाः उत्तरार्चिकस्य 7-9 प्रपाठकाः	70
ख) सुबोधिनीपद्धतिः आदितः कौतुकबन्धप्रयोगान्ता	30
6- आयुर्वेदः	
द्वितीयपत्रम्-	पूर्णांकाः-100
क) अष्टांगहृदयम्	60
1. मात्राशक्तिः	
2. शोधनादिगणः	
ख) योगशतम्- (51- अन्तर्पर्यन्तम्)	40
तृतीयपत्रम्-	पूर्णांकाः-100
क) आयुर्वेदमहोदधिः (प्रारम्भतः एकादशवर्गाः)	

7- प्राचीनव्याकरणम्

द्वितीयपत्रम्-

पूर्णांकाः:-100

- क) अष्टाध्यायीभाष्यम् (षष्ठोऽध्यायः - स्वरप्रकरणवर्जम्) - प्रथमावृत्तिः/काशिकावृत्तिः
षष्ठोऽध्यायः (वार्तिककारिकांशवर्जिता) 40
- ख) आख्यातिकः (जुहोत्यादिगणादारभ्य चुरादिगणपर्यन्तम्, चिताः धातवः) 25
(हु दानादनयोः आदाने चेत्येके। जिभी, भये। पृञ्, पालनपूरणयोः। डुभृञ्, धारणपोषणयोः।
माङ्, माने शब्दे च। डुदाञ्, दाने। डुधाञ्, धारणपोषणयोः। दिवु, क्रीडाविजिगीषाव्यवहारद्युति-
स्तुतिमोदमदस्वप्नकान्तिगतिषु। नृती, गात्रविक्षेपे। जनी, प्रादुर्भावे। विद, सत्तायाम्। बुध, अवगमने।
षुञ्, अभिषवे। चिञ्, चयने। शक्लृ, शक्तौ। तुद, व्यथने। नुद, क्षिप, प्रेरणे। प्रच्छ, ज्ञीप्सायाम्।
मुच्चलृ, मोचने। कृती, छेदने। रुधिर्, आवरणे। पिष्टलृ, संचूर्णने। भुज्, पालनाभ्यवहारयोः।
तनु, विस्तारे। डुकृञ्, करणे। डुक्रीञ्, द्रव्यविनिमये। प्रीञ्, तर्पणे। कान्तौ च। ग्रह, उपादाने।
चुर, स्तेये। चिञ्, चयने।)
- ग) धातुपाठः (जुहोत्यादिगणादारभ्य चुरादिगणपर्यन्तम्)– धात्वर्थमात्रनिर्देशः 15
- घ) सामासिकः (पदेषु सविग्रहं समासनिर्देशः) 20

तृतीयपत्रम्-

पूर्णांकाः:-100

- क) काशिकावृत्तिः (वार्तिककारिकांशवर्जिता) -सप्तमाष्टमाध्यायौ - स्वरप्रकरणवर्जम्
अथवा
अष्टाध्यायीभाष्यम् (सप्तमाष्टमाध्यायौ - स्वरप्रकरणवर्जम्) - प्रथमावृत्तिः 50
- ख) नामिकः 50

8- नव्यव्याकरणम्

द्वितीयपत्रम्-

पूर्णांकाः:-100

- क) सिद्धान्तकौमुदी (दिवादिगणादारभ्य नामधात्वन्तो भागः)

तृतीयपत्रम्-

पूर्णांकाः:-100

- क) सिद्धान्तकौमुदी (कण्ड्वादिप्रकरणमारभ्य उणादिहीनकृदन्तान्तो भागः)

9- साहित्यम्

द्वितीयपत्रम्-

पूर्णांकाः:-100

- क) काव्यमीमांसा (1-5 अध्यायाः) 50
- ख) वृत्तरत्नाकरः (1-3 अध्यायाः) 50

तृतीयपत्रम्-

पूर्णांकाः:-100

- क) किरातार्जुनीयम् (3-4 सर्गौ)

10- न्यायः

द्वितीयपत्रम्-

पूर्णांकाः:-100

- क) न्यायसिद्धान्तमुक्तावली (अनुमानोपमानशब्दखंडाः) किरणावलीसहिता

तृतीयपत्रम्-

पूर्णांकाः:-100

- क) न्यायबिन्दुः (अनुमानतः समाप्तिं यावत्)

11- दर्शनम् द्वितीयपत्रम्-	पूर्णांकाः-100
क) न्यायबिन्दुः (प्रत्यक्षखंडः)	
तृतीयपत्रम्-	पूर्णांकाः-100
क) योगदर्शनम् (प्रथमद्वितीयपादौ)	
12- ज्योतिषम् द्वितीयपत्रम्-	पूर्णांकाः-100
क) रेखागणितस्य ३-४ अध्यायौ	50
ख) मुहूर्तचिन्तामणिः राज्याभिषेकात् अवशिष्टो भागः	50
तृतीयपत्रम्-	पूर्णांकाः-100
क) ग्रहलाघवं पंचतारास्पष्टीकरणादारभ्य सूर्यग्रहणान्तम्	50
ख) लघुपाराशरी	50
13- जैनदर्शनम् द्वितीयपत्रम्-	पूर्णांकाः-100
क) भिक्षन्यायकर्णिका (आ. तुलसीकृता)	
तृतीयपत्रम्-	पूर्णांकाः-100
क) तत्त्वार्थसूत्रम् (आ. उमास्वामी)	
14- श्रेयवादबौद्धदर्शनम् द्वितीयपत्रम्-	पूर्णांकाः-100
क) बोधिचर्यावतारः 1-6 परिच्छेदपर्यन्तः	
तृतीयपत्रम्-	पूर्णांकाः-100
क) मिलिन्दपञ्चो- बाहिरकथा, लक्षणविमतिच्छेदपञ्चो	
15- पुराणेतिहासम् द्वितीयपत्रम्-	पूर्णांकाः-100
क) श्रीमद्भगवद्गीतायाः दशमाध्ययतः अष्टादशाध्यायपर्यन्तम्	50
ख) विष्णुपुराणस्य तृतीय-चतुर्थसर्गौ	50
तृतीयपत्रम्-	पूर्णांकाः-100
क) विष्णुपुराणस्य पंचमोऽंशः	50
ख) प्राचीनभारतेतिहासः (महाजनपदकालात् गुप्तकालपर्यन्तम्)	50

16- प्राकृतं तथा जैनागमः

द्वितीयपत्रम्-

पूर्णांकाः:-100

क) रयणसारो (कुन्दकुन्दाचार्यकृतं सम्पूर्णम्)

तृतीयपत्रम्-

पूर्णांकाः:-100

क) दसवेआलियं (दशवैकालिक 1-15 पाठ)

चतुर्थपत्रम्- हिन्दी

कक्षा-11

(उ०प्र०मा०शिक्षा परिषद्)

पूर्णांकाः:-100

पञ्चमपत्रम्-

(1) आंग्लभाषा

कक्षा-11

(उ०प्र०मा०शिक्षा परिषद्)

पूर्णांकाः:-100

(2) पाली-

पूर्णांकाः:-100

क) दीघनिकायो (पठमो भागो)- ब्रम्हजालसुत्तं

50

ख) धम्मपदं- पण्डितवग्गो, ब्राम्हणवग्गो, भिक्खुवग्गो, बुद्धग्गो

25

ग) व्याकरणं- सन्धिः, तद्धितः, कृदन्तश्च।

25

(3) नेपाली –

पूर्णांकाः:-100

पाठ्यग्रन्थ-

1. नेपाली गद्य चन्द्रिका भाग-2

2. पौराणिक कहानी

3. सहनशीला सुशीला

सहायकग्रन्थ-

1. नेपाली साहित्यिको विवेचना

2. नेपाली भाषा र साहित्य

3. अनुवाद चन्द्रिका, भाग-4

1. व्याख्या

15

2. लेखक परिचय

10

3. अनुवाद संस्कृतबाट

15

4. अनुवाद नेपालीबाट संस्कृत

15

5. सहायक ग्रन्थबाट

20

6. पाठयांशबाट प्रश्न

25

(4) प्राकृतम् –

पूर्णांकाः:-100

क) रचनानुवादः व्याकरणं च (प्राकृत स्वयं शिक्षक 64-89 पाठाः)

ख) प्राकृत-गद्यपद्यपाठाः (प्राकृत प्रवेशिका, बूलनर, भाग-2, पाठ- 1, 2, 9)

षष्ठसप्तमपत्रे- (अधोनिर्दिष्टेषु द्वयोः चयनम्)

पूर्णांकाः:-100

(1) इतिहासः कक्षा-12 (उ०प्र०मा०शिक्षा परिषद्)

पूर्णांकाः:-100

(2) राजनीतिशास्त्रम् कक्षा-12 (उ०प्र०मा०शिक्षा परिषद्)

पूर्णांकाः:-100

(3) समाजशास्त्रम् कक्षा-12 (उ०प्र०मा०शिक्षा परिषद्)

पूर्णांकाः:-100

(4) गृहविज्ञानम् कक्षा-12 (उ०प्र०मा०शिक्षा परिषद्)

पूर्णांकाः:-100

(5) शिक्षाशास्त्रम् कक्षा-12 (उ०प्र०मा०शिक्षा परिषद्)

पूर्णांकाः:-100

(6) गणितम्	कक्षा-12	(उ०प्र०मा०शिक्षा परिषद्)	पूर्णांकाः-100
(7) अर्थशास्त्रम्	कक्षा-12	(उ०प्र०मा०शिक्षा परिषद्)	पूर्णांकाः-100
(8) कम्प्यूटरविज्ञानम्	कक्षा-12	(उ०प्र०मा०शिक्षा परिषद्)	पूर्णांकाः-100
(9) भूगोलः	कक्षा-12	(उ०प्र०मा०शिक्षा परिषद्)	पूर्णांकाः-100
(10) तुलनात्मकदर्शनम्			पूर्णांकाः-100

पाठ्यपुस्तकै-

1. पाश्चात्य तर्क विद्या (आगमन विधि) लेखक- प्रो. भोलानाथ राय
2. पाश्चात्य तर्कशास्त्र (आगमन विधि) लेखक- भिक्षु जगदीश कश्यप
3. न्याय प्रवेश लेखक- दिङ्नाग
4. भारतीय तर्कबोध ज्ञानमीमांसा लेखक- प्रो. अनिरुद्ध झा

क) पाश्चात्य तर्कशास्त्र-

विषय प्रवेश:- आगमनमूलक पद्धति का इतिहास आगमन की समस्या, वैज्ञानिक आगमन तथा उसकी विशेषताएँ, विभिन्न प्रकार के आगमन-“यथा कथित” आगमन युक्त आगमन की विधि तथा उसके विभिन्न सोपान, आगमन तथा निगमन का सम्बन्ध, आगमन का महत्त्व, उपयोगिता तथा आवश्यकता, आगमनमूलक न्याय-युक्ति।

ख) भारतीय तर्कशास्त्र- बौद्ध दर्शन के तर्कशास्त्र का संक्षिप्त परिचय।

(11) कंठसंगीतम्	कक्षा-12	(उ०प्र०मा०शिक्षा परिषद्)	पूर्णांकाः-100
(12) वाद्यसंगीतम्	कक्षा-12	(उ०प्र०मा०शिक्षा परिषद्)	पूर्णांकाः-100
(13) चित्रकला	कक्षा-12	(उ०प्र०मा०शिक्षा परिषद्)	पूर्णांकाः-100
(14) इतिहास-पुराण एवं संस्कृति			पूर्णांकाः-100

1. पौराणिक धर्म एवं संस्कृति
2. पौराणिक कथाएँ

क) 1. वर्णाश्रमधर्म, 2. संस्कार, 3. अवतार, 4. शिक्षा, 5. समाज, 6. परिवार, 7. नारी की दशा।

ख) 1. अमृतमन्थन एवं रत्नोत्पत्ति, 2. जमदग्नि और विश्वामित्र, 3. जड़भरत-का आख्यान, 4. सौभरि-चरित्र, 5. श्रीकृष्ण की बाललीला, 6. कच-देवयानी की कथा, 7. गजेन्द्र-मोक्ष, 8. वृन्दोपाख्यान, 9. नचिकेतोपाख्यान, 10. पुरंजनोपाख्यानम्, 11. कृष्णावतारकथा, 12. सुदामाचरित्र, 13. सावित्री-सत्यवान्कथा, 14. त्रिशंकुचरितम्, 15. इलोपाख्यानम्, 16. अगस्त्योपाख्यानम्, 17. अवधूतोपाख्यानम्, 18. पूतनावधकथा, 19. शिशुपालवधकथा, 20. गोकर्णोपाख्यानम्, 21. दक्षयज्ञविध्वंस कथा, 22. स्यमन्तकमणि की कथा, 23. मुचुकुन्द की कथा, 24. यदुकुलसंहार का आख्यान, 25. विन्ध्योपाख्यानम्।

ग) 1. इन्द्र, 2. इन्द्रद्युम्न, 3. कद्रू और विनता, 4. कालयवन, 5. जनक, 6. साम्ब, 7. धुन्धुमार।

(15) पौरोहित्यम् -

पूर्णांकाः-100

1. यज्ञप्रायश्चित्तविधि:
2. यज्ञमण्डपपूजनविधि:
3. अन्नप्राशन-चौलसंस्कारविधि:
4. उपनयन-वेदारम्भ-समावर्तनसंस्कारविधि:
5. पार्वणश्राद्धविधि:

अष्टमपत्रम् -(ऐच्छिक-विषयः)-

वास्तुशास्त्रम्/योगविज्ञानम्/कम्प्यूटरविज्ञानम्/कर्मकाण्डम्
एवम् ज्योतिषम्
(लिखितपरीक्षा नास्ति, विद्यालयद्वारा श्रेणीकरणम्)

ग्रेडिंग

उत्तरमध्यमा द्वितीयखण्डः (विज्ञानवर्गः)

प्रथमपत्रम्- अनिवार्यसंस्कृतम्	पूर्णांकाः-100
क) शुकनासोपदेशः अथवा स्वप्नवासवदत्तम्	20
ख)- रचनानुवादकौमुदी (46-60 अभ्यासाः) संस्कृतानुवादः, शब्दरूपाणि, धातुरूपाणि, निबन्धलेखनम्	25
ग) अर्थालंकाराः (लक्षणोदाहरणज्ञानम्) उपमा, रूपकम्, उत्प्रेक्षा, अतिशयोक्तिः, वक्रोक्तिः, भ्रान्तिमानः, सन्देहः, दृष्टान्तः	10
घ) गुप्ताशुद्धिप्रदर्शनम् व्युत्पत्तिप्रदर्शनम् (1 – 57 श्लोकपर्यन्तम्), गुप्ताशुद्धिवाक्यानि (101-130 पर्यन्तम्)	15
ङ) मध्यसिद्धान्तकौमुदी (तद्धितप्रकरणं स्त्रीप्रत्ययप्रकरणं च) अथवा लघुसिद्धान्तकौमुदी (विभक्त्यर्थप्रकरणतः स्त्रीप्रत्ययप्रकरणं यावत्)	30
द्वितीयपत्रम्- संस्कृतशास्त्रम् : प्राच्यविज्ञानम्	100
क) आर्यभटीयम् (गोलपादः 1-20 श्लोकपर्यन्तम्) 1) श्लोकव्याख्या- २X७.५=१५ 2) श्लोकपूर्तिः- ४X२-५=१०	25
ख) बृहत्संहिता (दकार्गलाध्यायः 1- 30 श्लोकपर्यन्तम्, अवशिष्टस्याध्यायस्य द्रुतपाठः) 1) श्लोकव्याख्या- २X७.५=१५ 2) श्लोकपूर्तिः- ४X२-५=१०	25
ग) अष्टाङ्गहृदयम् (सूत्रस्थाने द्रव्यद्रव्यविज्ञानीयाख्ये पंचमाध्याये तोयवर्गः क्षीरवर्गश्च 1- 41 श्लोकपर्यन्तम्) 1) श्लोकव्याख्या- २X७.५=१५ 2) श्लोकपूर्तिः- ४X२-५=१०	25
घ) खगोलीययन्त्राणि वेधशालाश्च- नाडीवलययन्त्रम्, याम्योत्तरीयतुरीययन्त्रम्, सम्राट्पलभायन्त्रम्, शंखयन्त्रम्, चक्रयन्त्रम्, क्रान्तिवृत्तयन्त्रम्, तारामण्डलः, जयपुरवेधशाला, काशी-वेधशाला, जन्तर-मन्तर-वेधशाला (दिल्ली) 1) टिप्पण्यः- २X१२.५=२५	25
तृतीयपत्रम् हिन्दी कक्षा-11 (उ०प्र०मा०शिक्षा परिषद्)	100
चतुर्थपत्रम् आंग्लभाषा कक्षा-11 (उ०प्र०मा०शिक्षा परिषद्)	100
पंचमपत्रम् भौतिकविज्ञानम् कक्षा-11 (उ०प्र०मा०शिक्षा परिषद्)	100
षष्ठपत्रम् रसायनविज्ञानम् कक्षा-11 (उ०प्र०मा०शिक्षा परिषद्)	100
सप्तमपत्रम् गणितम्/जीवविज्ञानम् कक्षा-11 (उ०प्र०मा०शिक्षा परिषद्)	100
अष्टमपत्रम् (ऐच्छिक-विषयः)- वास्तुशास्त्रम्/योगविज्ञानम्/कम्प्यूटरविज्ञानम्/कर्मकाण्डम् एवम् ज्यौतिषम् (लिखितपरीक्षा नास्ति, विद्यालयद्वारा श्रेणीकरणम्)	ग्रेडिंग

उत्तरमध्यमा द्वितीयखण्डः (वाणिज्यवर्गः)

प्रथमपत्रम्- अनिवार्यसंस्कृतम्	पूर्णांकाः-100
क) शुकनासोपदेशः	20
अथवा	
स्वप्नवासवदत्तम्	
ख)- रचनानुवादकौमुदी (46-60 अभ्यासाः)	25
संस्कृतानुवादः, शब्दरूपाणि, धातुरूपाणि, निबन्धलेखनम्	
ग) अर्थालंकाराः (लक्षणोदाहरणज्ञानम्)	10
उपमा, रूपकम्, उत्प्रेक्षा, अतिशयोक्तिः, वक्रोक्तिः, भ्रान्तिमानः, सन्देहः, दृष्टान्तः	
घ) गुप्ताशुद्धिप्रदर्शनम्	15
व्युत्पत्तिप्रदर्शनम् (1 – 57 श्लोकपर्यन्तम्), गुप्ताशुद्धिवाक्यानि (101-130 पर्यन्तम्)	
ङ) मध्यसिद्धान्तकौमुदी (तद्धितप्रकरणं स्त्रीप्रत्ययप्रकरणं च)	30
अथवा	
लघुसिद्धान्तकौमुदी (विभक्त्यर्थप्रकरणतः स्त्रीप्रत्ययप्रकरणं यावत्)	
द्वितीयपत्रम् -संस्कृतशास्त्रम् : प्राच्यवाणिज्यम्	100
क) शुक्रनीतिः (चतुर्थाध्याये कोशनिरूपणप्रकरणे 66-128 श्लोकपर्यन्तम्)	25
1) श्लोकव्याख्या- २X७.५=१५	
2) विषयगतप्रश्नाः- ५X२=१०	
ख) याज्ञवल्क्यस्मृतिः (व्यवहाराध्याये 114-181 श्लोकपर्यन्तम्)	25
1) श्लोकव्याख्या- २X७.५=१५	
2) विषयगतप्रश्नाः- ५X२=१०	
ग) कौटिलीय-अर्थशास्त्रम्	25
(औपनिधिकम्- प्रकरणम्-68, अध्यायः-12, कर्मकरप्रकल्पः- प्र--70, अ--14, कारुकरक्षणम्- प्र--76, अ--1, वैदेहकप्रकरणम्- प्र--77, अ--2)	
1) वाक्यखण्डव्याख्या- २X७.५=१५	
2) विषयगतप्रश्नाः- ५X२=१०	
घ) पाणिनिकालीन भारतवर्ष- वासुदेवशरण अग्रवाल	25
पाठ्यक्रमे निर्धारितोऽंशः-	
चतुर्थोऽध्यायः- आर्थिक दशा	
1) विषयगतप्रश्नाः- ५X५=२५	
तृतीयपत्रम्	हिन्दी
	कक्षा-11 (उ०प्र०मा०शिक्षा परिषद्)
चतुर्थपत्रम्	आंग्लभाषा
	कक्षा-11 (उ०प्र०मा०शिक्षा परिषद्)
पंचमपत्रम्	बहीखाता तथा लेखाशास्त्र
	कक्षा-11 (उ०प्र०मा०शिक्षा परिषद्)
षष्ठपत्रम्	व्यापारिक संगठन एवं पत्र व्यवहार
	कक्षा-11 (उ०प्र०मा०शिक्षा परिषद्)

सप्तमपत्रम्	अर्थशास्त्र तथा वाणिज्य भूगोल/अधिकोषण तत्त्व/ औद्योगिक संगठन/ गणित तथा प्राथमिक सांख्यिकी/बीमा सिद्धान्त एवं व्यवहार/कम्प्यूटर कक्षा-11 (उ०प्र०मा०शिक्षा परिषद्)	100
अष्टमप्रश्नपत्रम्	(ऐच्छिक-विषयः) वास्तुशास्त्रम्/योगविज्ञानम्/कम्प्यूटरविज्ञानम्/कर्मकाण्डम् एवं ज्यौतिषम् (लिखितपरीक्षा नास्ति, विद्यालयद्वारा श्रेणीकरणम्)	ग्रेडिंग